

Kvalitetsbeskrivelse for drift af grønne områder

Jens Ole Juul

Søren Bjerregaard

Torben Dam

MILJØ- OG ENERGIMINISTERIET

**FORSKNINGSCENTRET FOR
SKOV & LANDSKAB**

Jens Ole Juul
Søren Bjerregaard
Torben Dam

MILJØ- OG ENERGIMINISTERIET

**FORSKNINGSCENTRET FOR
SKOV & LANDSKAB**

Registreringsblad

Titel	Kvalitetsbeskrivelse for drift af grønne områder
Forfatter	Jens Ole Juul, Søren Bjerregaard & Torben Dam
Udgiver	Forskningscentret for Skov & Landskab
Ansvh. red.	Niels Elers Koch
Bedes citeret	Juul, Jens Ole; Bjerregaard, Søren & Dam, Torben (1998): Kvalitetsbeskrivelse for drift af grønne områder, Forskningscentret for Skov & Landskab, Hørsholm 1998, 104 pp.
ISBN.	87-7903-023-8
Foto.	Torben Dam, Jens Ole Juul og Rita Merete Buttenschøn
Tegning	Steen Gelsing
Grafisk design	Hans Due Design AS
Oplag	2.500 stk.
Tryk	Kandrups Bogtrykkeri, 2100 København Ø
Pris (inkl. 25% moms)	120 kr.
Gengivelse af kort	Er gengivet med tilladelse fra Kort- og Matrikelstyrelsen (G18-1998). Kortene er bearbejdet af Forskningscentret for Skov & Landskab.

Gengivelse tilladt med tydelig kildeangivelse.
I salgs- eller reklameøjemed er eftertryk og
citering af rapporten samt anvendelse af
Forskningscentrets navn kun tilladt efter
skriftlig tilladelse.

Rapporten kan købes ved henvendelse til:

Forskningscentret for Skov & Landskab
Hørsholm Kongevej 11
2970 Hørsholm
Tel. 45 76 32 00
Fax 45 75 32 33

“Kvalitetsbeskrivelse for drift af grønne områder” er udarbejdet af repræsentanter fra den grønne sektor for at fremme samspillet mellem offentlige og private virksomheder. Kvalitetsbeskrivelsen er oplagt at anvende ved udlicitering af grønne driftsopgaver. Systemet kan også benyttes til intern driftsstyring af grønne områder i en virksomhed, uanset om denne er offentlig eller privat.

En præcis og målbar kvalitetsbeskrivelse af driftsopgaven er forudsætningen for et konstruktivt samspil mellem offentlig og privat virksomhed. Kvalitetsbeskrivelse er velkendt i forbindelse med nyanlæg af grønne områder. Men for driften har der ikke hidtil været fyldestgørende kvalitetsbeskrivelser, som kan danne grundlag for måling af kvalitet og effektivitet.

Projektet har sit udspring i Erhvervsministeriets arbejde *Offentligt-privat samspil* og er beskrevet som nr. 14 i den afsluttende rapport om dette arbejde. Erhvervsministeriet har medfinansieret projektet via en udviklingskontrakt, der er kommet i stand efter forslag fra Odense Kommune.

Odense Kommune har varetaget formandsskabet for styregruppen. Herudover har styregruppen bestået af repræsentanter fra Slots- og Ejendomsstyrelsen, Vejdirektoratet, Landsforeningen Danske Anlægsgartnere (LDA), Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole (KVL), konsulentfirmaet Bjerregaard og Forskningscentret for Skov & Landskab (FSL). Kvalitetsbeskrivelsen er udarbejdet af en arbejdsgruppe bestående af seniorrådgiver Jens Ole Juul (FSL), konsulent Søren Bjerregaard og lektor Torben Dam (KVL). Førstnævnte har været sekretær for både styregruppen og arbejdsgruppen.

For at indhøste så mange erfaringer som muligt har systemet dels været afprøvet ved pilotprojekter i Odense Kommune, dels været ude i en høringsrunde. Jeg vil her gerne benytte lejligheden til at takke alle, der har bidraget til at udvikle systemet.

Målet er, at alle, der beskæftiger sig med drift af grønne områder, anvender systemet. Bygherren henviser blot til de relevante afsnit i kvalitetsbeskrivelsen. Entreprenøren har på sin side den fordel, at arbejdet med prisfastsættelsen bliver lettere. Kvalitetsbeskrivelsen bliver herved et fælles fagligt grundlag. “Kvalitetsbeskrivelse for drift af grønne områder” er en videreudvikling af “Pleje af grønne områder 1989”, udgivet af LDA.

Per Glad

Park- og vejchef

Formand for projektets styregruppe

Indholdsfortegnelse

Forord	3
Indholdsfortegnelse	5
Vejledning	6
Introduktion	8
Offentligt-privat samspil	8
Strategiske overvejelser og udbudsplan	8
Driftsentreprisens sammensætning	8
Kvalitetsbeskrivelse i udbudsdokumentet	9
Udbudsprocessen	10
Tjenesteydelsesdirektivet	10
Udbudscirkulæret	10
Lovgivning og litteratur	12
Kvalitetsbeskrivelse	16
Kvalitet, mængde og kompleksitet	16
Arealregister	18
Funktionsbeskrivelse for arbejdsstedet	20
Målsætning af elementer	20
Mængder	21
Kort	21
Tilstandskrav og udførelseskrav	22
Elementer	22
Faglig detaljering og præcision	26
Tilbud	26
Kontrol	28
Udbudsmaterialet	28
Overdragelsesforretningen	28
Kontraktperioden	29
Kvalitetskontrol	29
Eget kvalitetsstyringssystem	29
Sagsorienteret kvalitetsstyringssystem	29
Fælleskontrol	30
Driftsmøder	30
Det faglige ledelsesansvar	30
Elementer	31
DSFL-koder	89
Eksempel på anvendelse af kvalitetsbeskrivelsen	91
Oversigtskort	92
Arbejdssted	93
Elementoversigt – kort	94
Krav til elementer	95
Tilbudsliste	99
Lokal standard	100
Kontrolplan	103
Eksempel på kontrolskema	104

Vejledning

Offentligt-privat samspil

Også inden for den grønne sektor har forholdet mellem den offentlige og private sektor været genstand for megen debat såvel på det politiske plan som i erhvervet. Debatten har vist interesse for at opløse de traditionelle grænser mellem de to sektorer og dermed udvikle nye arbejdsområder og metoder. Men det er en klar forudsætning, at det fortsat er det offentlige, der finansierer ydelsen og fastlægger indhold og kvalitet.

Kvalitetsbeskrivelse har længe været anvendt ved nyanlæg af grønne områder. Men for driften har der ikke hidtil været egnede kvalitetsbeskrivelser, der kan bruges til at måle kvalitet og konkurrencedygtighed. Driften består både af *pleje* af levende planter, *vedligeholdelse* af materialer, f.eks. belægninger og udstyr, og *renholdelse*, der omfatter indsamling af affald og fjernelse af snavs. Især plejen af beplantningerne er afgørende for, at de grønne områder udvikler sig i henhold til formålet, og at den investerede kapital hermed nyttiggøres.

Drift af grønne områder

Pleje

Vedligeholdelse

Renholdelse

Drift af grønne områder består både af pleje af levende planter, vedligeholdelse af materialer og renholdelse.

Strategiske overvejelser og udbudsplan

Et godt samspil i en driftsentreprise kræver et grundigt forarbejde. Forarbejdet består dels i den overordnede udvælgelse af, hvilke opgaver der er egnede til udbud, dels i arbejdet med den enkelte udbudsforretning. De strategiske overvejelser, udbudsplanlægningen og de tilknyttede politiske beslutninger bør kunne dokumenteres skriftligt.

Som grundlag for de strategiske overvejelser og udbudsplanlægningen gennemgår man først alle driftsopgaverne og deler dem op i *kerne-* og *periferiopgaver*. Periferiopgaver bør altid udbydes. Kerneopgaver opdeles i *myndighedsopgaver* og *opgaver i den grå zone* mellem myndighedsopgaver og periferiopgaver. Myndighedsopgaver kan i sagens natur ikke udbydes i driftsentrepriser. Opgaver i den grå zone analyseres nærmere med henblik på en vurdering af, om de er egnede til udbud.

De strategiske overvejelser og udbudsplanlægningen skal være med til at sikre, at ledelse, medarbejdere og "kunder" er orienteret. Potentielle leverandører kan forberede tilbudsgivningen og opøve kompetence på området. Ved fornyet udbud kan der være behov for at revurdere de strategiske overvejelser og udbudsplanlægningen.

Driftsentreprisens sammensætning

I praksis er der to forskellige typer driftsentrepriser, *totaldrift* eller *fagopdelt* drift. Entreprisetypen har stor betydning for, hvilke entreprenører der viser interesse for opgaven, og dermed for vilkårene for det fremtidige samarbejde. Men også kontraktperiodens længde og samarbejdsformen, den passive ("de korslagte arme") eller den interaktive ("hånd i hånd"), har betydning for spillet. Med den rette strategi kan bygherren øve indflydelse på forløbet af driftsentreprisen. Man skal med andre ord være bevidst om, hvordan reprisen sammensættes, da man via sammensætningen gør opgaven interessant for én type entreprenør og mindre interessant for en anden.

Totaldrift omfatter al driftsvirksomhed og spænder over flere fagområder, f.eks. gartneriske driftsopgaver, vejdrift, bygningsdrift, drift af installationer samt serviceopgaver. Denne type repriser henvender sig især til større entreprenører og servicevirksomheder.

Ved *fagopdelt drift* omfatter driftsentreprisen kun ét fagområde og evt. de serviceopgaver, der naturligt hører sammen med området. Denne type driftsentrepriser henvender sig til entreprenører, som virker i den pågældende branche.

Kvalitetsbeskrivelse i udbudsdokumentet

I bygge- og anlægssektoren er der en almen praksis for, hvordan man opbygger udbudsdokumenter for anlægsopgaver, dvs. nyanlæg og renovering af eksisterende anlæg. Vejsektoren har udviklet en tilsvarende praksis, som både bruges ved nyanlæg og driftsopgaver.

Groft sagt findes der to modeller for opbygning af udbudsdokumenter. Enten anvender man Byggeriets Planlægnings System (BPS) eller en opbygning af udbudsdokumenter i Særlige Betingelser (SB) og Særlig Arbejdsbeskrivelse (SAB). Ved udbud af driftsopgaver benytter man sædvanligvis en af disse modeller.

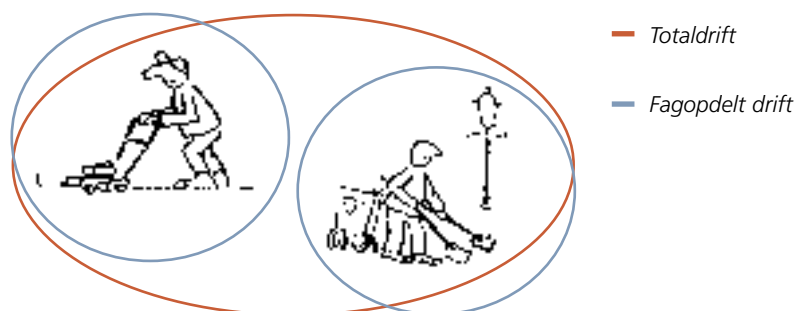
BPS-modellen knytter kvalitetsbeskrivelsens tilstandskrav/udførelseskrav sammen med de enkelte elementer i arbejds- og bygningsdelsbeskrivelsen.

SB – SAB-modellen knytter kvalitetsbeskrivelsens tilstandskrav/udførelseskrav sammen med de enkelte elementer i Særlig Arbejdsbeskrivelse (SAB) og eventuelt i en generel almindelig arbejdsbeskrivelse (AAB) eller i en lokal standard (f.eks. en gartnerplan).

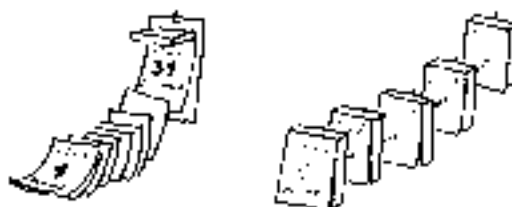
Det er også muligt at bygge udbudsdokumenterne op på grundlag af terminologien fra enten "Tjenesteydelsesdirektivet om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige tjenesteydelser", i daglig tale kaldet "Tjenesteydelsesdirektivet" eller "Cirkulære om udbud og udlicitering af statslige drifts- og anlægsopgaver", kaldet: "Udbudscirkulæret". I så fald samles de juridiske vilkår for aftalen i ét dokument, som benævnes "fælles betingelser", og kvalitetskravene for de enkelte elementer i et andet dokument, der benævnes "særlig kvalitetsbeskrivelse".

Driftsentreprisens sammensætning

Sammensætning af entrepriser

Kontraktperiode

Kort (1 år) *

Lang *

Samspil

Passiv
(de korslagte arme)

Interaktiv
(hånd i hånd)

* Udbudscirkulæret angiver en maksimal kontraktlængde på 3-5 år. Tjenesteydelsesdirektivet angiver en maksimal kontraktlængde på 5-7 år.

Udbudsprocessen

Udbudsprocessen kan tilrettelægges efter Tjenesteydelsesdirektivet eller Udbudscirkulæret.

Tjenesteydelsesdirektivet

Tjenesteydelsesdirektivet gælder for alle offentlige ordregivere. Direktivet har seks forskellige udbudsformer, hvoraf de fire vedrører specielle situationer og derfor kun anvendes undtagelsesvis.

Tærskelværdier

Offentlige aftaler	Staten
200.000 ECU	130.000 ECU
1.521.195 DKK	988.777 DKK
ca. 1,5 mio	ca. 1,0 mio

Tjenesteydelsesdirektivet finder anvendelse, hvis den anslåede værdi af udbuddet uden moms er over tærskelværdien, der gælder i perioden 1. januar 1998 til 31. december 1999.

Ved udbud af grønne driftsentrepriser anvender man de to generelle hovedformer: *offentligt udbud* eller *begrænset udbud*.

Offentligt udbud er den mest gennemsigtige og konkurrencefremmende udbudsform. Alle virksomheder, der følger udbudsbekendtgørelsens bestemmelser, har adgang til at få udleveret udbudsmaterialet og til at afgive tilbud. Virksomhederne skal have minimum 52 kalenderdage til selve tilbuds-givningen.

Begrænset udbud er karakteriseret ved, at udbudet består af to adskilte faser, nemlig en prækvalifikationsfase og en tilbudsfasen. Alle virksomheder, der følger udbudsbekendtgørelsens bestemmelser, kan anmode om at blive udvalgt (prækvalificeret) som tilbudsgiver. Virksomhederne skal have en tidsfrist på mindst 37 kalenderdage til at anmode om at blive tilbudsgiver. De udvalgte tilbudsgivere har en frist på mindst 40 kalenderdage til at afgive tilbudet.

Tjenesteydelsesdirektivet indeholder en todelte anvendelse af udbudsreglerne. Tjenesteydelser i kategori A er omfattet af det samlede sæt af procedureregler og skønnes at give en positiv virkning ved øget samhandel på tværs af landegrænser. Tjenesteydelser i kategori B er kun i begrænset omfang omfattet af direktivets udbudsprocedurer. For disse ydelser er bygherren alene forpligtet til at anvende fælles tekniske specifikationer i udbudsdokumenterne. For at forstå forskellen på kategori A og B er det nødvendigt at læse yderligere i Tjenesteydelsesdirektivet. Når kontrakten er indgået, skal man sende en bekendtgørelse om udbudet til EU's publikationskontor i Luxembourg.

OPO

Kontoret for De Europæiske
Fælleskabers Officielle Publikationer
2, rue Mercier
L-2985 Luxembourg
Tel: (+352) 4992 82 332
Fax: (+352) 4900 03

Udbudscirkulæret

Udbudscirkulæret gælder kun for staten og omfatter således ikke resten af den offentlige sektor. I praksis vil det for amter og kommuner betyde, at udbud skal foregå på samme vilkår, som er indeholdt i Tjenesteydelsesdirektivet.

Cirkulæret indeholder den grundregel, at opgaver, der kan udføres af eksterne leverandører, med passende mellemrum skal underkastes en udbudsrunde. Den pågældende institution kan selv give tilbud på opgaven, hvilket benævnes *kontrolbud*. Cirkulæret indeholder et bilag med en række detaljerede kalkulationsregler, som skal anvendes, når man beregner kontrolbudet.

Udbudsformerne er de samme som i Tjenesteydelsesdirektivet: offentligt udbud, begrænset udbud eller udbud efter forhandling med forudgående offentliggørelse. Udbud efter forhandling vil næppe finde anvendelse ved udbud af grønne driftsentrepriser.

Udbudsprocessen

Før man offentliggør bekendtgørelsen om udbud, skal man have valgt udbudsform (offentligt/begrænset). Entreprensen størrelse og indhold skal være kendt i grove træk. Man skal have truffet beslutning om anvendelse af bestemmelserne i loven om virksomheds-

overdragelse for de berørte medarbejdere. Udvælgelseskriterier og tildelingskriterier for driftsentreprisen skal være på plads. Forarbejdet varer erfaringsmæssigt minimum 2 mdr.

Offentligt udbud

	Udbudsbekendtgørelse og Udbudsdokumenter	Licitation	Kontrakt-indgåelse	Entreprisen-start
Udbudsdokumenter X kalenderdage	Tilbudsfasen 52 kalenderdage	Vurdering af tilbud	14-30 kalenderdage	

Begrænset udbud

	Udbudsbekendtgørelse	Udbudsdokumenter			
Udbudsdokumenter X kalenderdage			Licitation	Kontrakt-indgåelse	Entreprisen-start
	Prækvalifikationsfasen 37 kalenderdage	Tilbudsfasen 40 kalenderdage	Vurdering af tilbud	14-30 kalenderdage	

Fra licitationen er overstået, til man skriver kontrakten, går der ofte minimum 1 mdr. Driftsentreprisen start skal fremgå af udbudsbekendtgørelse og udbudsdokumenter. For offentligt udbud vil det samlede forløb erfaringsmæssigt vare minimum 5 mdr.

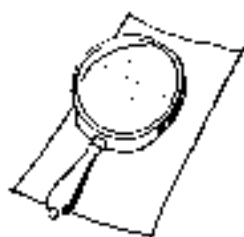
For begrænset udbud vil det samlede forløb erfaringsmæssigt vare minimum 6 mdr. I begge tilfælde er det forudsat, at man udarbejder udbudsdokumenter sideløbende med den indledende fase og prækvalifikationsfasen.

Udbud og udlicitering – midler til en mere effektiv opgaveløsning

Ledelsens overvejelser om udbud

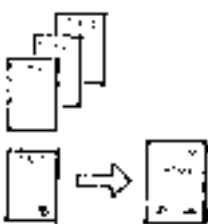
Nærmere analyse af enkeltopgaver

Regelsæt og udbudsformer

Kontrolbud og omkostningsvurdering

Valg af tilbud og indgåelse af kontrakt

Overførelse af personale ved udlicitering

En procesmodel

Finansministeriet, Økonomistyrelsen har i december 1996 udgivet en vejledning med titlen: "Udbud og udlicitering – En vejledning i gennemførelse af udbudsforretninger". Den beskriver i 9 kapitler ovenstående emner.

Lovgivning og litteratur

Der findes dels en række love og regler for udbud og udlicitering, dels er der udgivet en del litteratur, som vejleder om emnet:

- Finansministeriets cirkulære nr. 42 af 1. marts 1994.
- Finansministeriet: Retningslinjer for Udliciteringsrådets virksomhed af 30. marts 1992.
- Lov om lønmodtagernes retsstilling ved virksomhedsoverdragelse – lov nr. 111 af 21. marts 1979.
- EU's rådsdirektiv nr. 92/50/EØF af 18. juni 1992 (Tjenesteydelsesdirektivet).
- Finansministeriet, Økonomistyrelsen: "Udbud og udlicitering. En vejledning i gennemførelse af udbudsforretninger", december 1996.
- Finansministeriet: "Effektive institutioner – Mål og resultatstyring", udgivet i serien Værktøj til velfærd, 1995.
- KonkurrenceSekretariatet og Bygge- og Boligstyrelsen: "Vejledning om tjenesteydelsesdirektivets anvendelse i bygge- og anlægssektoren", 1993.
- Statens og Kommunernes Indkøbsservice A/S: "Offentlige indkøb i praksis – Internationale og nationale udbudsregler", 1993. Bind 1 – Brugervejledning, bind 2 – Regelsamling.
- Håndværksrådet: "Udbud af offentlige kontrakter", 1997.

Råd og vejledning

Man kan få råd og vejledning om bestemmelserne i Finansministeriets udbudscirkulære ved henvendelse til:

Udliciteringsrådets sekretariat
Økonomistyrelsen
Borgergade 18
1017 København K
Telefon 3392 8800

Råd og vejledning om bestemmelserne i EU's Tjenesteydelsesdirektiv kan fås ved henvendelse til:

Konkurrencestyrelsen
Nørregade 49
1165 København K
Telefon 3317 7000

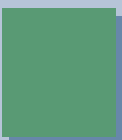

Fra idé til virkelighed i udbudsprocessen

Strategiske overvejelser hos politikere og embedsmænd

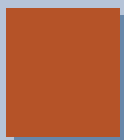

Overordnet
strategi for
udlicitering

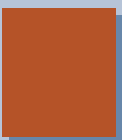

Strategi for
udbudsrunde

Overblik over arealer, arealtyper, tilstand og geografisk placering

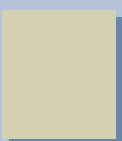

Kort. Alle arealer
1:10.000

Kort. Arealer delt
i arealtyper
1:500

Offentligt tilbud

Udbuds-
bekendtgørelse

Udbudsbrev

Juridiske og
økonomiske
betingelser

Arealregistrering

Lokal standard

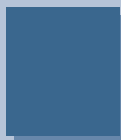
Tilbudsliste

Begrænset tilbud

Udbuds-
bekendtgørelse

↔
**37 kalender-
dage**

Udbudsbrev

Juridiske og
økonomiske
betingelser

Arealregistrering

Lokal standard

Kontrakt

Tilsyns- og kvalitetsplan

Overdragelse

Driftsmøde

Bestillerens evaluering af kontrakt

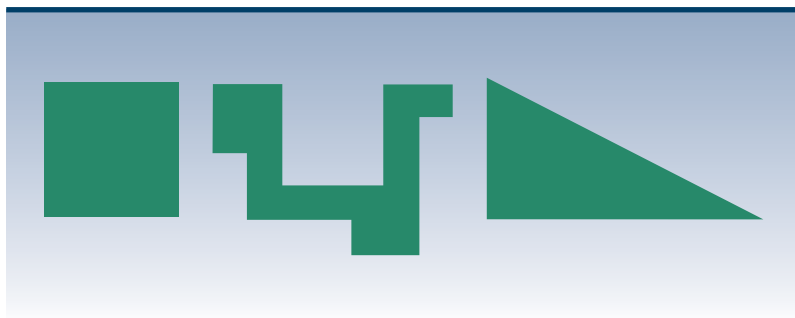

Kvalitetsbeskrivelse

I de forrige kapitler er der givet en kort introduktion til udlicitering og kort beskrivelse af de væsentlige juridiske regelsæt. I dette kapitel tages hul på de ord og begreber, som er nødvendige for at kunne beskrive drift af grønne områder.

Grønne områder er en fælles betegnelse for alle de arealer, hvor der på den ene eller anden måde sker pleje af beplantningen. Grønne områder dækker altså over parker, boligområder, friarealer ved institutioner og skoler, kirkegårde, idrætsanlæg, bynære skove, søer, moser og vandløb, veje, gadetræer, parkeringspladser m.m. For at kunne lave en præcis beskrivelse af kvaliteten er det enkelte grønne område delt op i elementer.

Kompleksitet

Kompleksiteten af et element vil tydelig fremgå af en plan, hvor grænserne mellem de forskellige elementer er markeret. Alle 3 figurer dækker det samme areal, men har forskellig kompleksitet.

Grønne områder består altså af en række *elementer*, hvor der for det enkelte element er særlige krav til driften. Det er hensigtsmæssigt at samle elementerne i arbejdssteder. Ofte er et arbejdssted ét af de steder, som er nævnt som eksempel på grønne områder, men et *arbejdssted* kan også være en samling af arealer med ensartet drift. Senere i kapitlet forklares begreberne: element, arbejdssted og arealregister yderligere.

Elementer

Grundtanken i "Kvalitetsbeskrivelse for drift af grønne områder" er, at alle grønne områder opdeles i mindre, overskuelige enheder, der har behov for den samme pleje eller vedligeholdelse. Enhederne kaldes elementer. Fordelen er, at man bliver præcis i sin afgrænsning af de enkelte elementer og i den overordnede formulering af plejen.

Kvalitet, mængde og kompleksitet

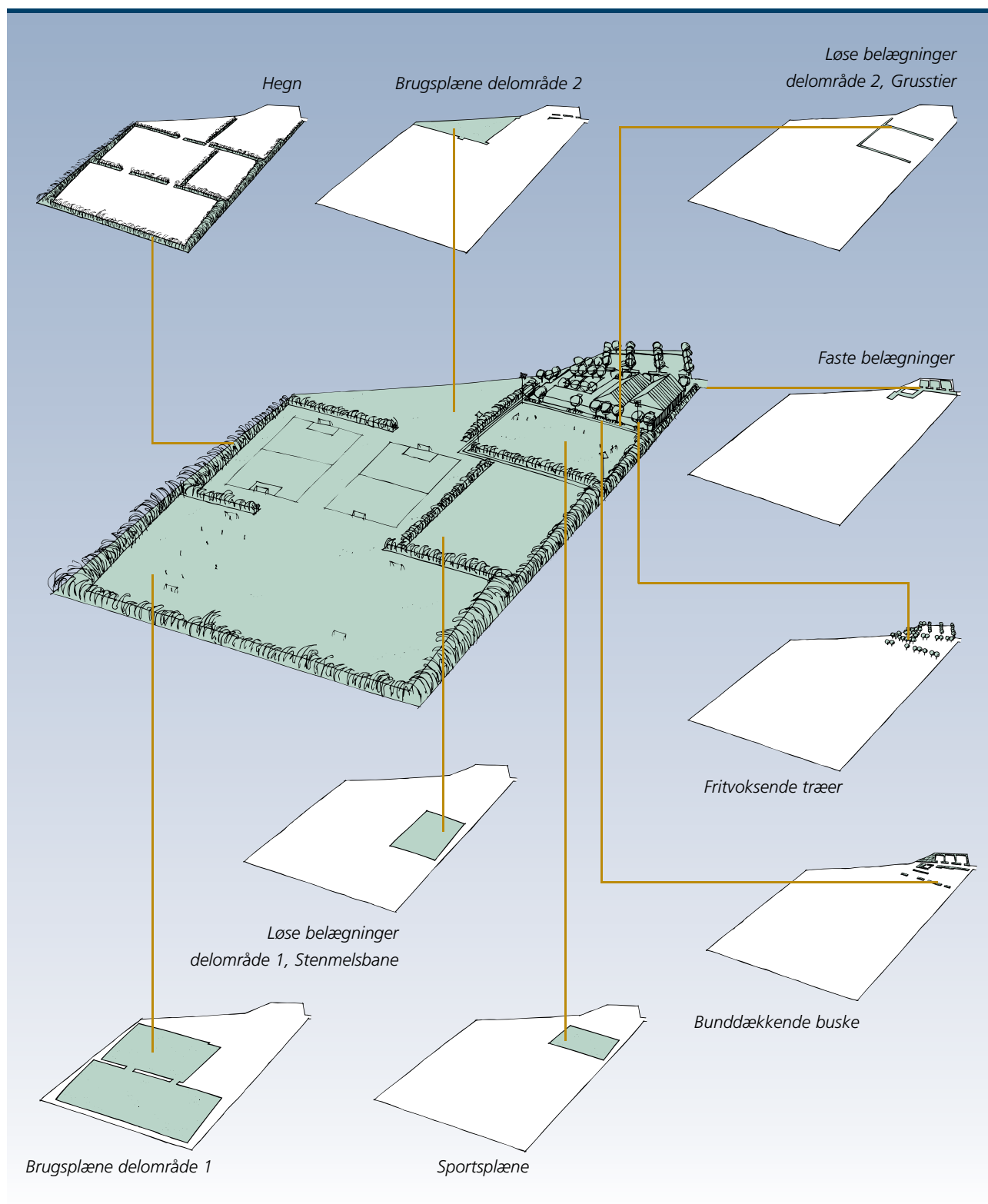
I udbudsmaterialet har man behov for en beskrivelse af kvalitet og mængder og et overblik over opgavens kompleksitet for at kunne beregne, hvad det koster at udføre driftsopgaven. Det handler altså om at dele udbudsmaterialet op i ensartede opgaver, så en klar specifikation er mulig. Samtidig skal det stadig være muligt at bevare overblikket over hele udbudet. Udbudsmaterialet er med andre ord en formidlingsopgave. Derfor skal det være enkelt og præcist.

At beskrive kvalitet, mængder og kompleksitet i udbudsmaterialet lyder meget enkelt. Men erfaringen viser, at det er et overordentlig stort arbejde at nå frem til denne enkelhed uden at sætte sin faglighed over styr. Således kræver det ressourcer at lave et godt udbudsmateriale. Der skal udarbejdes gode kort. Tidligere dokumenter kan måske bruges, men skal så formuleres om. Der skal også være tid til at finpudse materialet, så det fremstår homogent, præsentabelt og brugbart, når udbudet starter.

Kvaliteten kommer frem tre steder i udbudsmaterialet: 1) i beskrivelsen af elementerne, 2) i arealregisteret, der omfatter alle arbejdssteder og 3) i eventuelle fælles generelle og faglige krav for hele driftsopgaven. Mængderne fremkommer ved, at man i arealregisteret opdeler et grønt område i elementer. Tilbudslisten samler mængderne med enhedspriser. På grundlag af dette kan man beregne en samlet sum for hele driftsentreprise. Kompleksiteten fremgår af arealregisteret samt af planer over arealerne.

Den variation, der er fra areal til areal på grund af alder, klima, plantevalg, jordbundsforhold, anvendelse, landskabsarkitektur m.m., må udbyderen/bestilleren beskrive nærmere i sine kvalitetskrav, for at udliciteringen kan fungere.

"Kvalitetsbeskrivelse for drift af grønne områder" bygger på, at arealerne er klart definerede og opdelt i elementer, hvorved mængderne fremkommer nemt og klart. Kvaliteten er indbygget i beskrivelsen af elementerne, men kan nemt specificeres yderligere i arealregisteret eller i en lokal standard, f.eks. en gartnerplan, hvis man har en undtagelse, der ikke er dækket.

"Kvalitetsbeskrivelse for drift af grønne områder" opdeler et arbejdssted i elementer, så plejen kan specificeres i form af tydelige kvalitetskrav og mængder. Desuden viser kortet, hvor regulære arealerne er.

Arealregister

Arealregisteret giver en samlet oversigt over alle arbejdssteder. Under hvert arbejdssted får man et detaljeret kendskab til driften. Her defineres stedets overordnede funktion, alle de elementer, der findes på arbejdsstedet, angives, og hvert enkelt element opgøres med mængder. For hvert element tages der stilling til en række forhold som beskrives i det følgende.

Arealregister

Alle faglige oplysninger er knyttet til arbejdsstederne. Dette princip er centralt for prissætning og styring af driften. Det er nødvendigt hele tiden at sammenholde det konkrete arbejdssted med den generelle beskrivelse af kvaliteten, der er knyttet til elementerne. Lokalklima, jordbund, anvendelse og slid varierer fra sted til sted. Hvis alle disse variationer ikke knyttes til arbejdsstedet, vil kvalitetsbeskrivelsen blive uden mening eller blive alt for kompliceret.

Arealregisteret giver et overblik over, hvilke elementer et areal består af. Allerede ved denne opdeling har både bygherre og entreprenør en god forståelse for opgaven. På elementniveau i arealregisteret kan man specificere kvalitetskravene yderligere.

Arealregisteret er afhængig af driftopgavens karakter. En stor park kan f.eks. have flere busketter, der er så forskellige, at kvalitetskravene også er forskellige. Det samme gælder for en skov, hvor hver skovpart er forskellig. En driftsopgave kan f.eks. bestå af græsklipning på en lang række arealer. Eller driftsopgaven kan være mange ens arealer, der skal have den samme pleje, f.eks. over sigtsarealer o.lign. Arealregisteret giver overblik og husker på detaljer.

Oversigten over arealerne er en forudsætning for, at bygherren kan bestille den rigtige pleje og for, at den bydende kan overskue kvalitet, mængder og kompleksitet og lokalisere arealerne.

Odense Kommune | Marienlyst Idrætsanlæg 11-09-98

Arbejdssted

Arbejdsstedets navn

Marienlyst Idrætsanlæg

Adresse

Windelsvej 138, 5000 Odense C

Tegning vedlagt

Ja

Areal i alt

88.955 m²

Arbejdsstedets funktion

Marienlyst Idrætsanlæg er anlagt i 1972, og har lige siden været hjemsted for Boldklubben Marienlysts aktiviteter. Det består af 7 fodboldbaner – heraf en opvisningsbane og 2 lysbaner, hvoraf den ene er af grus/stenmel. Atletikanlægget med løbe-, spring-, og kastebaner benyttes hovedsageligt af skolerne i bydelen.

Marienlyst Idrætsanlæg bliver brugt hele året, men efter aftale med klubben benyttes græsboldbaner kun i perioden fra 15. april til 31. oktober.

Arbejdsstedet består af følgende elementer

Element	Mængde
Brugsplæne delområde 1	43.776 m ²
Brugsplæne delområde 2	8.767 m ²
Sportsplæne	8.646 m ²
Bunddækkende buske	3.356 m ²
Hegn	11.364 m ²
Fritvoksende træer	63 stk
Faste belægninger	4.551 m ²
Løse belægninger delområde 1	7.108 m ²
Løse belægninger delområde 2	1.387 m ²
Terrænudstyr	
Parklamper	6 stk.
Trådhegn	1.311 lbm
Legestyr	
Sandkasse	1 stk.
Spilophøns	3 stk.
Renholdelse af bevoksning	75.909 m ²
Renholdelse af belægninger	13.046 m ²
Renholdelse af udstyr	11 stk.
Serviceopgaver	1 stk.

Kvalitetsbeskrivelse for drift af grønne områder | *Eksempel*

Navn og dato

Arbejdsstedets navn og dato for udarbejdelsen bør fremgå af alle sider.

Arbejdsstedets identifikation

Arbejdsstedet skal som minimum identificeres med navn og adresse.

Arbejdsstedets funktion

Det er væsentligt for driften af arbejdsstedet at forstå, hvad det bruges til.

Arbejdsstedet består af følgende elementer

Det giver en god introduktion til arbejdsstedet at fortælle, hvilke elementer der er til stede og i hvilke mængder.

Arealregisteret er det centrale omdrejningspunkt i specifikationen af driften. Det har tre forskellige lag: en oversigt over samtlige arealer, en oversigt over de enkelte arbejdssteder og endelig krav til de enkelte elementer. Her er vist oversigten over et arbejdssted.

Krav til elementer

Odense Kommune | Marienlyst Idrætsanlæg 11-09-98

Brugsplæne delområde 1

Tilstandskrav	Målemetode	Acceptkriterie	Kontrollfrekvens
Græsset skal være tæt og sammenhængende	Vurdering i 100 fetsramme	8/10	2
Græsset skal være i vækst	Vækst vurderes visuelt	8/10	2
Græsset må ikke være højere end 8 cm / 4 cm klippehøjde	Måling af græshøjden med tommestok	18/20	2
Kanter skal ligge inden for 10 cm's afvigelse over 3 lbm	Måling af kanter med retskede og tommestok	3/5	1

Supplerende pleje	Målemetode	Antal gange	Acceptkriterie	Mængde
Godtningsanalyse	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	1	-	6
Godskning efter godtningsplan	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	4	-	43.776 m ²

Krav til det enkelte element, her i form af tilstandskrav, hvor man har taget stilling til frekvens og acceptkriterium.

Målsætning af elementer

Odense Kommune | Marienlyst Idrætsanlæg 11-09-98

Fritvoksende træer

Målsætning
På forarealet skal træerne plejes som fritvoksende træer, og de skal udvikle gennemgående stamme. På parkeringsplads og ved forarealer skal træerne overholde et fritrumsprofil på 4,2 meter.

Pleje	Målemetode	Antal gange	Acceptkriterie	Mængde
Beskæring for gennemgående stamme	Visuel vurdering	1	9/10	63
Fritrumsbeskæring af nedhængende grene	Måling med stadie og tommestok	1	9/10	45
Fældning af træer Ø 40	Visuel vurdering	1	3/3	3 stk.

En målsætning for fritvoksende træer kan lyde på denne måde: På forarealet skal træerne plejes som fritvoksende træer og de skal udvikle gennemgående stamme. På parkeringsplads og ved forarealer skal træerne overholde et fritrumsprofil på 4,2 meter.

Funktionsbeskrivelse for arbejdsstedet

For at give entreprenøren en indsigt i, hvad arbejdsstedet bruges til, angives en kort funktionsbeskrivelse. Denne beskrivelse kan også bruges til at opridse arbejdsstedets historie. Både anvendelse og historie giver entreprenøren en indsigt både ved tilbudsgivning og ved den efterfølgende drift.

Målsætning af elementer

Målsætningen hjælper bygherren til at formidle sine intentioner, men det fritager ham ikke fra hans ledelsesansvar, især ikke når driften udbydes på grundlag af krav til udførelsen. Entreprenøren må til gengæld optræde endnu mere ansvarligt, når han kender det overordnede mål.

Bygherren må beskrive de mål, man har for træer og buske på det pågældende element, eller gengive den målsætning, man allerede har formuleret for alle sine træer og buske. Mål kan være underforståede, eller de kan være formuleret i gamle projekter. Når man udbyder driften, skal de frem i lyset og måske omformuleres, så de kan bruges som målsætning i arealregistreringen.

Genbrug af gamle beskrivelser

Det overordnede mål for udbudsmaterialet er, at det klart og entydigt formidler den kvalitet, de mængder og de øvrige vilkår, der er nødvendige for at prissætte opgaven. Derfor skal man overveje grundigt, om man skal genbruge gamle dokumenter eller omforme indholdet, så det passer til udbudsmaterialet.

Der er mange gode grunde til at formulere en målsætning for træer og buske. Udliciteringen foregår kun i en begrænset periode af deres samlede levetid. Blot ét forkert indgreb i plejen kan ødelægge det mål, man har sat sig for et bestemt element. Hvis alle hensyn til træplejen skulle fastholdes i elementbeskrivelsen, ville beskrivelsen være meningsforstyrrende i mange sammenhænge. Man kunne også kalde disse lokale kvalitetskrav for "Særlig Kvalitets Beskrivelse, SKB" Vi har valgt at kalde det en lokal standard og lade det være op til bygherren, hvilken betegnelse han ønsker.

Mængder

Alle mængder, der har betydning for prissætningen, skal fremgå af arealregisteret og tilbudslisten. Arealdækkende elementer opgør man i kvadratmeter og de fleste træer i antal. Hække og hegn kan volde en del besvær. Vi foreslår, at deres grundflade angives i kvadratmeter, mens klippefladen på hække angives i kvadratmeter klippeflade.

Mængder er en afgørende del af en udlicitering, men også vigtigt i driftsstyringen. Ved brug af digitale kort fås arealet nemt. Findes planer og kort kun i papirudgave, kan det samlede areal sammen med planer og kort give et overblik over mængde, kompleksitet og lokalisering.

Vejledende pleje er et forsøg på at oversætte tilstandskrav til den plejeindsats, der erfaringsvis ligger bag. På lidt længere sigt burde den vejledende pleje være overflødig, fordi alle vil have den nødvendige erfaring og en klar opfattelse af, hvordan tilstandskrav opnås. Vi foretrækker at bruge tilstandskrav, fordi bygherre og entreprenør derved kan kommunikere enkelt og præcist uden at miste fleksibiliteten.

Kort

Sammen med arealregister og elementbeskrivelse hører der også kort. På kortet skal den geografiske placering af arealerne fremgå. Elementerne afgrænses specifikt på de enkelte arealer.

Der findes i dag mange muligheder for at lave nye kort på basis af digitale kort eller luftfoto, men planer og kort i papirudgave kan sagtens anvendes, hvis de indeholder de relevante oplysninger og tilpasses udbudsmaterialet.

Kort

Kort kan på en enkel måde formidle det enkelte elements placering og kompleksitet.

Kortmaterialet er vigtigt for udliciteringen både ved prissætning og kontrol. Planer og kort er afgørende for et godt samarbejde. Kortlægning kan være en meget stor opgave, hvis der ikke findes noget overhovedet på forhånd. "Kvalitetsbeskrivelse for drift af grønne områder" har fået udvekslingsformer til elementer og grupper af elementer i de såkaldte DSFL-koder. Det vil sige, at de kommunaltekniske kort kan bruges som grundlag for en mere detaljeret registrering og gengivelse af arealer og elementinddelinger. Man kan lave gode kort på baggrund af digitale luftfotos.

Tilstandskrav og udførelseskrav

Når driften skal fastlægges, kan man i princippet vælge mellem to typer af krav. Tilstandskrav tager udgangspunkt i et ønske om at beskrive, hvordan arealet skal se ud i kontraktperioden. Ved benyttelse af tilstandskrav er focus rettet mod arealets udseende, hvorimod arbejdsmetoden ikke er fastlagt. Udførelseskravet tager derimod udgangspunkt i selve arbejdsprocessen, og man beskriver hvad og i hvilken kvalitet, arbejdet skal udføres. I praksis har det vist sig, at det er mest hensigtsmæssigt at benytte tilstandskrav til de plejeopgaver, som udføres flere gange om året på et arbejdssted, og til vedligeholdelse og renholdelse. Modsat er det godt at anvende udførelseskrav på elementer, hvor indsatsen udføres med flere års interval, og hvor der er stor variation i målsætning og voksested.

To typer krav

Tilstandskrav

Udførelseskrav

Tilstandskrav beskriver det ønskede resultat. Med dette krav beskrives et billede af elementet. Udførelseskrav beskriver, hvad der skal gøres, og i hvilken kvalitet arbejdet skal udføres. Med dette krav beskrives, hvordan resultatet opnås.

Elementer

Hvert element er bygget op over samme læst. Først beskrives funktion eller anvendelse. Dernæst, hvor man typisk finder elementet inden for de grønne områder. Hvis elementet kan beskrives i kraft af en særlig anlægsteknik, udseende eller valg i projekteringsfasen, beskriver man det, før man til slut i generelle vendinger kan beskrive elementet ved hjælp af plejen. Enkelte elementer er underlagt Dansk Standard eller love og cirkulærer, andre elementer kræver en særlig målbeskrivelse, før det giver mening at specificere plejen. Elementerne gengives i følgende rækkefølge: græs, blomster, buske, hække og hegn, træer, vand, belægninger, terrænudstyr samt renholdelse, sne-rydning og glatførebekæmpelse.

De fleste elementer kan beskrives med tilstandskrav. Tilstandskravene omfatter den almindelige pleje, der skal til for at opretholde den tilstand, der er karakteristisk for elementet. Der kan dog være behov for andre former for pleje, der i elementbeskrivelsen kaldes *supplerende pleje*. Mulighederne er stillet op som et katalog eller en huskeliste. Det er bygherren, der bestiller den supplerende pleje.

For træer og buske, der er elementer, hvor plejen foretages med flere års interval, er der angivet en liste med forskellige plejeopgaver, som man kan vælge i mellem. Plejen på disse elementer sker altså til udførelseskrav. Det betyder, at arbejdet kontrolleres umiddelbart efter, at entreprenøren har udført det. Det er nødvendigt at specificere kravene i elementbeskrivelse, i den lokale standard og i tilbudslisten.

Som navne på elementerne er der så vidt muligt brugt et kendt fagligt begreb, hentet fra den gartneriske verden eller fra botanikken. Nogle navne er konstrueret til lejligheden, fordi det ikke har været muligt at nuancere den nuværende praksis ved hjælp af de eksisterende betegnelser. Vi forventer, at elementerne over en kort årrække vil give branchen en mere præcis faglig terminologi, der vil lette kommunikation på alle leder.

Arbejdssted som element

I nogle sammenhænge kan det være en fordel at beskrive et arbejdssted som ét element. Det gælder f.eks. gravsteder, hvor flere slags blomster, buske og perlesten eller græs optræder på et meget lille areal. På samme måde kunne man tænke sig, at børneinstitutioner og lignende kunne beskrives.

Græs Brugsplæne

DSFL-kode
%KN30 %U2

Kontrolperiode
1. april - 31. oktober

En brugsplæne anvendes primært til ophold, leg og boldspil. Brugsplænen findes i haver, parker, bolig- og erhvervsområder og på vej-anlæg. Brugen er afhængig af græssets tæthed og overfladens jævnhed. Plejen sigter mod at opnå en sammenhængende græsflade.

35
Græs
Brugsplæne

Overskrift

På længere sigt bliver elementnavnet en fasttømret del af fagets terminologi.

DSFL-kode

Udvekslingsformat til digitale kort. Læs mere på side 86.

Kontrolperiode

Periode, hvor det er relevant at forvente tilstandskrav overholdt.

Tekst

Teksten beskriver hvert element i kraft af funktion, anvendelse, placering, teknik, udseende, pleje og love.

Tilstandskrav

Man kan forvente denne tilstand i hele kontrolperioden.

Acceptkriterie

Antal målinger, ud af det samlede antal målinger, der skal overholde tilstanden for at kvaliteten er overholdt. Der er mulighed for at ændre acceptkriterierne i arealregistreret, hvis man ønsker en højere eller lavere plejestandard.

Kontrolfrekvens

Hyppighed for kontrol af tilstand.

Målemetode

Den målemetode, der benyttes ved fælleskontrol.

Supplerende pleje

Pleje, som forekommer hyppigt, men uden fast rytme. Bygherre vælger selv hvilken supplerende pleje, der er relevant for arbejdsstedet.

Vejledende pleje

Den pleje, der typisk forventes for at opretholde tilstandskrav.

Tilstandskrav – Kravene til elementets tilstand gælder altid			
Krav	Målemetode	Kontrolfrekvens	Acceptkriterie
Græsset skal være tæt og sammenhængende	Vurdering i 100 fellsramme	2	8/10
Græsset skal være i vækst	Vækst bedømmes visuelt	2	8/10
Græsset må ikke være højere end 8 cm / 4 cm klippehøjde	Måling af græshøjden med tommestok	2	18/20
Kanter skal ligge inden for 10 cm's afvigelse over 3 lhm	Måling af kanter mod retskæde og tommestok	1	3/5
Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje			
Supplerende pleje	Målemetode		Acceptkriterie
Opsamlings af afklip	Visuel vurdering		9/10
Opsamlings af løv	Visuel vurdering		9/10
Vanding med 30 mm	Visuel vurdering af boreprøve		9/10
Ukrudtsbekæmpelse	Vurdering i 100 fellsramme		9/10
Gødsning efter gødningsplan	Entreprenørens egenkontrol fremlægges		9/10
Vertikalluftering	Vurdering i 100 fellsramme		9/10
Topdressing	Lagtykkelsen, jævnhed og materiale vurderes		9/10
Eftersåning	Vurdering i 100 fellsramme		9/10
Udluftning	Vurderes i forhold til redskab		9/10
Sygdoms- og skadedyrsbekæmpelse	Entreprenørens egenkontrol fremlægges		9/10

Vejledende pleje: Klipning 16 gange / Efterklipning 2 gange

Kvalitetsbeskrivelse for drift af grønne områder | Elementer

Elementbeskrivelse for brugsplæne. Kravene er formuleret som tilstandskrav og supplerende pleje.

Træer

Fritvoksende træer

DSFL-kode
%KN34 %U1

Kontrolperiode

1. april - 31. oktober

Fritvoksende træer er den mest almindelige måde at anvende træer på. De findes på kirkegårde, gader og pladser, i haver, parker, bolig- og erhvervsområder, det åbne land samt langs veje. Det fritvoksende træ har en krone, der udvikles uden konkurrence fra andre træer. Fritvoksende træer er ofte beskrevet med et mål på grund af deres betydning. Plejen er helt afhængig af målsætning, alder, placering, arten og stedet, hvor det vokser.

62

Træer
Fritvoksende træer

Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje

Pleje	Målemetode	Acceptkriterie
Fritrumsbeskæring af nedhængende grene	Måling med stadi og tommestok	9/10
Beskæring for gennemgående stamme	Visuel vurdering	9/10
Beskæring af krydsende grene	Visuel vurdering	9/10
Beskæring af vandrør på stammebasis	Visuel vurdering	9/10
Opstamning	Måling med stadi og tommestok	9/10
Kronereduktion	Måling med stadi og tommestok	9/10
Afskåne grene fjernes	Visuel vurdering	9/10
Vanding i vandingssystem	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	9/10
Godskning efter godtningsplan	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	9/10

Fritvoksende træer

Trægrupper

Alleer

Trærækker

Formede træer

Frugttræer

Lund

Skov

Kvalitetsbeskrivelse for drift af grønne områder | Elementer

Overskrift

På længere sigt bliver elementnavnet en fasttømret del af fagets terminologi.

DSFL-kode

Udvekslingsformat til digitale kort. Læs mere på side 86.

Kontrolperiode

Periode, hvor det er relevant at forvente tilstandskrav overholdt.

Tekst

Teksten beskriver hvert element i kraft af funktion, anvendelse, placering, teknik, udseende, pleje og love.

Pleje

Katalog over mulige udførelseskrav som plejen består af.

Acceptkriterie

Antal målinger, ud af det samlede antal målinger, der udføres, efter at plejen er udført. Der er mulighed for at ændre acceptkriterierne i arealregistreret, hvis man ønsker højere eller lavere plejestandard.

Målemetode

Den målemetode, der benyttes ved fælleskontrol.

Elementbeskrivelse for fritstående træer. Kravene er formuleret som pleje, der skal vælges af bygherren.

Oversigt over areal typer og elementer

Græs

Prydplæne

Brugsplæne

Græsflader

Fælledgræs

Sportsplæne

Rabatgræs

Naturgræs

Overdrev

Hede

Eng

Strandeng

Strand og klit

Blomster

Rosenbede

Staudebede

Sommerblomster

Løgvækster

Urtebede

Klatreplanter

Buske

Prydbuske

Busket

Bunddækkende buske

Frugtbuske

Krat

Hække og hegn

Prydhæk

Klippet pur

Hæk

Fritvoksende hæk

Hegn

Træer

Fritvoksende træer

Trægrupper

Alleéer

Trærækker

Formede træer

Frugtræer

Lund

Skov

Vand

Sø

Bassin

Vandhul

Mose

Rørsump

Vandløb

Arbejdssted som element

Gravsted

Belægning

Faste belægninger

Løse belægninger

Sportsbelægninger

Faldunderlag

Udstyr

Trapper og terrænmure

Terrænudstyr

Legeudstyr

Renholdelse og serviceopgaver

Renholdelse af bevoksning

Renholdelse af belægning

Renholdelse af udstyr

Serviceopgaver

Snerydning og glatførebekæmpelse

Elementerne kan grupperes efter arealtype f.eks. græs, blomster, buske m.v. eller som have, park og natur. "Kvalitets-

beskrivelse for drift af grønne områder" bruger arealtype, fordi det giver det bedste overblik.

Faglig detaljering og præcision

Den generelle beskrivelse af elementet kan tilpasses til lokale forhold ved at ændre på acceptkriteriet. Det vil sige, at man kan lave en lavere standard ved stille mindre krav til acceptkriterier, og man kan skærpe kravene ved at acceptere mindre tolerance på de krav, der er fastlagt i elementbeskrivelsen. Alle elementerne kan på denne måde justeres og præciseres, uden at det fælles udgangspunkt i "Kvalitetsbeskrivelse for drift af grønne områder" mister sin genkendelighed og almenlydighed.

Plejeniveau

"Kvalitetsbeskrivelse af drift af grønne områder" bruger ikke begrebet plejeniveauer, men har i stedet valgt at give alle niveauer en betegnelse og en kvalitetsbeskrivelse. Der kan godt forekomme variationer inden for elementerne. Man kan i høj grad styre denne variation ved at ændre på acceptkriterierne. To forskellige kvaliteter kan altså fremkomme ved, at 9 ud af 10 målinger skal overholde kravene, mens man i andre tilfælde kan acceptere, at kun 2 ud af 4 målinger overholder kravene.

Buske og græs kan deles op i mange forskellige elementer. Gennem tiderne har der været flere og færre elementer. I princippet kan man hele tiden formulere et nyt element efter samme koncept som de nuværende, men hensynet til overskuelighed og forskellighed gør, at man også skal kende begrænsningens kunst. I forhold til "Pleje af grønne områder" fra 1989 er busket og buskads samt blomstergræs og naturgræs slået sammen, fordi plejen ikke adskilte sig. Omvendt har vi indført de nye elementer rabatgræs og græsflade, fordi vejsektoren efterspurgte et bestemt græselement.

Tilbud

Indhentning af priser ved udlicitering hænger nøje sammen med den strategi, som bygherren har valgt. Tilbudslisterne bliver et vigtigt arbejdsredskab i hele driftsperioden, men det er også en del af det første møde mellem bygherre og entreprenør i udbudsrunden. Der må altså være tale om en nøje afvejet balance mellem overskuelighed og tilstrækkelige detaljer.

I tilbudet skal det fremgå, om prisen gælder for ét driftsår eller for hele kontraktperioden. For tilstandskrav kan det være hensigtsmæssigt at få en pris for et driftsår, mens det for pleje og supplerende pleje er mere hensigtsmæssigt at få priser, der dækker hele kontraktperioden.

Tilbudslisten

Tilbudslisten bør som alt andet i udbudsmaterialet være afbalanceret mellem detaljeret information og god overskuelighed. Hvis entreprenøren skal bruge for lang tid på prisafgivelsen, kan det svække pris konkurrencen og måske afholde nogle fra at byde. Tilbudslisten bør afspejle den strategi, man har valgt for udbudsrunden, så man får de rigtige til at byde og får en sund konkurrence på prisen.

I forbindelse med udlicitering er der naturligt nok megen fokus på konkurrencesummen. Det er vigtigt, at alle priser indregnes i den samlede sum. For pleje og supplerende pleje må bygherren efter bedste skøn vælge de ydelser og den mængde, der er realistisk for opgaven. Urealistiske mængder og ydelser, der ikke er sandsynlige på det pågældende sted, vil svække mulighederne for en god konkurrence på prisen og for at styre driftsopgaven i kontraktperioden. Bygherren indhenter priser på pleje og supplerende pleje uden samtidig at bestille arbejdet. Det betyder, at en del af driftsentreprisen ikke er fastsat ved arbejdets start, derimod er prisen for alt det arbejde, som er styret af tilstandskrav, fastsat.

For de elementer, der er styret af tilstandskrav, afgives en samlet enhedspris for det pågældende element. For de elementer, der udbydes med en specificeret pleje, fås der enhedspriser for hver slags pleje. Man skal være opmærksom på enhedspriserne. Arealernes kompleksitet og størrelse kan betyde, at enhedspriser på samme element kan variere fra arbejdssted til arbejdssted.

Tilbudsliste

I henhold til udbudsbrev og det heri nævnte udbudsmateriale tilbyder undetegnede at udføre driftsentreprisen for nedenstående beløb excl. moms. Alle priser angives for fastprisperioden – et driftsår. Driftsåret er fastsat til 1. januar til 31. december 1999. De

afgivne priser skal også være gældende for den efterfølgende periode, indtil 31. december 2001. Priserne reguleres jf. SB. For ydelser angivet ved udførelseskrav fremgår antallet af gange, ydelsen skal leveres, af arealregistret. I tilbudet indgår følgende ydelser:

	Mængde	Enhedspris	Samlet pris
Brugsplæne delområde 1	43.776 m ²		
Godskning efter godtningsplan inkl. godtningsanalyse	43.776 m ²		
Brugsplæne delområde 2	8.767 m ²		
Vanding med 30 mm	8.767 m ²		
Godskning efter godtningsplan inkl. godtningsanalyse	8.767 m ²		
Vertikalskæring	8.767 m ²		
Topdressing	8.767 m ²		
Eftersåning	500 m ²		
Sportsplæne	8.646 m ²		
Vanding med 30 mm	8.646 m ²		
Godskning efter godtningsplan inkl. godtningsanalyse	8.646 m ²		
Vertikalskæring	8.646 m ²		
Topdressing	8.646 m ²		
Eftersåning	500 m ²		
Bunddækkende buske			
Storrelsesbeskæring og fjernelse af grene	3.356 m ²		
Fritrumsbeskæring og fjernelse af grene	532 lbm		
Hegn			
Fældning og fjernelse af træer Ø 40	5 stk.		
Fritvoksende træer			
Beskæring for gennemgående stamme og fjernelse af grene	63 stk.		
Fritrumsbeskæring og fjernelse af grene	45 stk.		
Fældning og fjernelse af træer Ø 40	3 stk.		
Faste belægninger	4.551 m ²		
Løse belægninger delområde 1 – stenmelsbane	7.108 m ²		
Overslæbning	7.108 m ²		
Udlægning af toplag	7.108 m ²		
Løse belægninger delområde 2 – grusstier	1.387 m ²		
Udlægning af toplag	400 m ²		
Terrænudstyr			
Parklamper	6 stk.		
Trådhegn 3 meter højt	1.311 lbm		
Legeudstyr			
Sandkasse	1 stk.		
Spilophons	3 stk.		
Renholdelse af bevoksning	75.909 m ²		
Renholdelse af belægning	13.046 m ²		
Renholdelse af udstyr	11 stk.		
Serviceopgaver			
Tømning af sandfang og dræn	1 stk.		
Samlet udbudssum ekskl. moms			

Kvalitetsbeskrivelse for drift af grønne områder | *Eksempel*

Navn og dato

Arbejdsstedets navn og dato for udarbejdelsen bør fremgå af alle sider.

Indledning

Tekst hvor grundlaget for enhedspriserne formuleres.

Enhedspriser

Enhedsprisen kan både være for tilstandskrav og supplerende pleje.

Mængder

Mængderne fra arealregisteret overføres til tilbudslisten.

Tilstandskrav

Eksempel på enhedspris.

Supplerende pleje

Eksempel på enhedspris.

Pleje

Eksempel på enhedspris.

Samlet udbudssum

Licitationens konkurrence-sum.

Tilbudslisterne skal opbygges med omtanke. Deres opbygning og hierarki minder om arealregisteret. Strategien hænger sammen med den samlede strategi for udbudsrunden.

Kontrol

Dette kapitel gennemgår, hvordan man tilrettelægger, udfører og anvender kontrol af kvalitetskrav i driftsentrepriser. Gennemgangen følger forløbet af en driftsentreprise fra udarbejdelsen af udbudsmateriale inden licitationen til overdragelsesforretningen og selve kontraktperioden.

Udbudsmaterialet

På arealregistreringsskemaet for hvert enkelt element er der angivet en målemetode. Er der flere kvalitetskrav, som skal være opfyldt samtidig, angiver skemaet en målemetode for hvert krav. Når man udarbejder arealregistreringsskemaet, skal der tages stilling til omfanget af fælleskontrol, dvs. kontrolfrekvens, antal målinger og acceptkriterier.

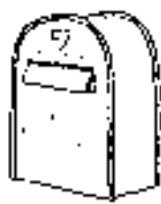
Kontrol af driftsentrepriser

Entreprenørens egenkontrol

Fælleskontrol foretaget af entreprenør og bygherre

Måling af tilfredshed hos brugere og medarbejdere

Kontrol af driftsentrepriser kan principielt foregå på en af disse måder. I det følgende behandles kun entreprenørens egenkontrol og fælleskontrollen.

Kontrolfrekvensen er antallet af fælles kontrolbesøg, man ønsker gennemført i løbet af et driftsår, der normalt svarer til kalenderåret. Der skal vælges et antal kontroller, som er acceptable og realistiske for det pågældende element, bl.a. afhængig af størrelse og funktion. Perioden skal tidsbestemmes, således at kontrollen gennemføres på tidspunkter, hvor det er relevant at kontrollere kvaliteten.

Acceptkriteriet er en kombination af det antal målinger, som skal være udført, kombineret med en fejlmargen, hvor målingerne må afvige fra kvalitetskravet, uden at det samlede krav til kvalitet er misligholdt.

Hele fælleskontrollen indeholder således nogle variable størrelser, som skal fastsættes nærmere, når man udfylder arealregistreringsskemaet. Det siger sig selv, at få målinger og et højt acceptkriterium vil give en større variation i kvaliteten, uden at kvalitetskravet i driftsentreprisen er misligholdt. Et element kan på denne måde indeholde flere plejeniveauer.

Acceptkriteriet

Angives ved forholdstal. F.eks. 9/10, hvor 10 er antallet af målinger, som skal udføres, og 9 er det antal målinger, som skal overholde acceptkriteriet.

Kontrolfrekvens

Angives i stk. og viser, hvor mange gange fælleskontrollen skal foretages i løbet af et driftsår

Målemetode

Beskriver hvordan målingen skal foretages

Overdragelseforretningen

Ved overdragelse af en driftsentreprise er det væsentligt, at man foretager en projektgennemgang af entreprisen inden arbejdet påbegyndes. Det er her, entreprenøren skal fremlægge dokumentation for sit eget kvalitetsstyringssystem eller dokumentere, at visse generelle minimumskrav (sagsorienteret kvalitetsstyringssystem, se boks) er opfyldt jf. bestemmelser i særlige betingelser for den pågældende driftsentreprise. Resultatet af projektgennemgangen dokumenteres af bygherren i form af et referat eller notat.

Kvalitetssikringssystem

Både på det nationale og det europæiske marked er konkurrencen de senere år blevet meget skrap. Kvalitet er blevet et nøglebegreb for at opnå rimelige priser på leverancer og ydelser. Mange virksomheder har derfor udviklet deres egne systemer til kvalitetsstyring. Der findes europæiske standarder, som vejleder om opbygningen af kvalitetsstyringssystemer. Andre betegnelser, f.eks. kvalitetssikringshåndbog, plan for kvalitet og KS-plan, anvendes i flæng. Når virksomhedens kvalitetsstyringssystem anvendes på en konkret entreprise og tilrettes hertil, kaldes systemet en sagsorienteret kvalitetssikringshåndbog.

Kontraktperioden

I løbet af kontraktperioden skal entreprenørens egenkontrol og fælleskontrollen sikre, at kvaliteten i leverancen overholdes. Udfaldet af kontrollen kan bruges til at justere kvalitetskravene eller kvalitetsstyringssystemerne. Ved fælleskontrollen, hvor kontrolfrekvens, målemetode, antal målinger og acceptkriterium er specificeret på arealregistreringsskemaet, kan resultatet også anvendes til adfærdsregulerende sanktioner. Således kan fejl og mangler, der er konstateret ved fælleskontrollen, udløse reduceret betaling for den pågældende del af leverancen for den periode, der er forløbet siden sidste fejlfrie fælleskontrol. I grove tilfælde og ved gentagelser kan der blive tale om at ophæve kontrakten.

Kvalitetskontrol

Kvalitetskontrollen er bygget op omkring egenkontrol og fælles kontrol. Egenkontrollen kan bygge på virksomhedens eget kvalitetsstyringssystem eller et sagsorienteret kvalitetsstyringssystem. Fælleskontrollen er specificeret nærmere i udbudsmaterialet.

Eget kvalitetsstyringssystem

Egenkontrollen er baseret på entreprenørens eget kvalitetsstyringssystem. Det aftales, hvilke resultater af egenkontrollen, entreprenøren skal dokumentere over for bygherren på driftsmøderne. En god og effektiv egenkontrol kan udbygge samspillet og på sigt reducere omfanget af fælleskontrol.

Entreprenørens kvalitetsstyringssystem

I entreprenørens eget kvalitetsstyringssystem er normalt beskrevet:

- Projektorganisation
- Virksomhedsorganisation
- Ansvar og kompetence
- Kommunikation og koordination
- Kvalitetssikring af: dokumenter, indkøb, underentreprenører, bygherreleverancer, modtagekontrol, proceskontrol mv.

Sagsorienteret kvalitetsstyringssystem

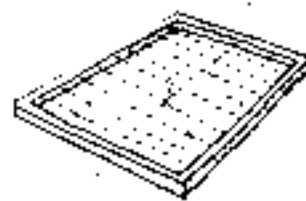
Der aftales et sagsorienteret kvalitetsstyringssystem, hvorefter entreprenøren skal dokumentere resultaterne af egenkontrollen.

Krav til kvalitetssikringssystem

Normalt skal det som minimum dokumenteres, at:

- Ansvar og arbejdsområde er fastlagt i organisationsplan
- Der afholdes instruktionsmøder for nye medarbejdere
- Der udføres planlagt proceskontrol, som dokumenteres på checklister
- Der udføres slutkontrol

Entreprenøren skal dokumentere egenkontrollen, hvad enten der er tale om eget og eller sagsorienteret kvalitetsstyringssystem. Det vil sige, at entreprenøren skal udarbejde kontrolskemaer eller checklister, som dokumenterer kvaliteten i det udførte arbejde. Dokumentation af egenkontrollen skal ikke fremlægges, men normalt opbevares af entreprenøren i kontraktperioden og evt. mangelansvarsperioden.

En af de metoder, som ofte nævnes som målemetode, er en vurdering i 100-feltsramme. Målingen foretages ved at lægge rammen på det antal steder, som kræves i acceptkriteriet. Herefter vurderes udbredelsen af det der skal måles. Rammen er med til at lette overblikket, da man kan koncentrere sig om at måle inden for rammen. Rammen kan endnu ikke købes, men det er enkelt at lave den selv. Den kan bestå af 4 kraftige lister på 1 meters længde, som boltes sammen i hjørnerne. Nettet laves af elastik, som spændes op mellem små huller i rammen.

Fælleskontrol

Målemetode, kontrolfrekvens og antal målinger for de enkelte elementer fremgår af arealregistreringsskemaet. På grundlag af dette kan man udarbejde en kontrolplan, som giver et samlet overblik over, hvilke elementer der skal udsættes for fælleskontrol hvornår.

Det er bygherren, som udarbejder kontrolskemaer til fælleskontrollen. Entreprenøren skal have udleveret en kopi af resultaterne.

Driftsmøder

Normalt afholder man driftsmøder på fast tilbagevendende tidspunkter, f.eks. en gang hver måned eller hvert kvartal. Bygherren indkalder til driftsmøder og udarbejder mødereferater, som sendes til entreprenøren.

På driftsmøderne fremlægges og behandles dokumentation fra både egenkontrol og fælleskontrol. Foreligger der arbejdsplaner for driftsentreprisen, kan disse lægges til grund for drøftelse af kommende plejeindsats og fælleskontrol. Men driftsmøderne er også det forum, hvor parterne kan fremlægge synspunkter om forløbet af og indholdet i driftsentreprisen.

Eksempel på kontrolplan

Odense Kommune | Marienlyst Idrætsanlæg 11-09-98

Kontrolplan

Element/måned	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
Brugsplene 1				1					1			
Brugsplene 2				1					1			
Sportsplene				1	1	1			1	1	1	
Bunddækkende buske			1									
Hegn			1									
Frivoksende træer			1									
Faste belægninger				1								
Løse belægning 1				1				1				
Løse belægning 2				1				1				
Terrænudstyr				1								
Legestyr				1				1				
Renholdelse af bevoksning	1			1			1			1		
Renholdelse af belægning	1			1			1			1		
Renholdelse af inventar	1			1			1			1		
Serviceopgaver				1								
Kontrol af antal elementer i alt pr. måned	3	0	3	12	1	1	3	4	3	4	0	0

Dagsorden for driftsmøder

Der anvendes sædvanligvis følgende dagsorden:

1. Bemærkninger til referat
2. Arbejdets stade
3. Meddelelser
4. Resultat af egenkontrol
5. Resultat af fælleskontrol
6. Planlagte aktiviteter

Det faglige ledelsesansvar

Det er bygherrens ansvar, at udbudsmaterialet stiller krav til kvaliteten. Kvalitetskravene kan enten være tilstandskrav eller udførelseskrav, og de fremgår af arealregistreringsskemaerne for hvert enkelt element. Kvalitetskravene gælder kun i kontraktperioden. Bygherren skal i udbudsprocessen sikre sig, at tilbudsgiverne og den entreprenør man vælger, har forstået og accepteret kvalitetskravene. Det anbefales derfor at afholde et spørgemøde inden licitationen for at afklare eventuelle misforståelser. Den valgte entreprenør er ansvarlig for, at kvalitetskravene overholdes i hele kontraktperioden jf. eget kvalitetsstyringssystem. Bygherren er ansvarlig for, at der gennemføres den planlagte og fornødne kontrol med kvalitetskravene i henhold til kontrolplanen.

Bygherren har alene ansvaret for at iværksætte supplerende pleje eller egentlige renoveringsarbejder, som ligger uden for de kvalitetskrav, der er opstillet i driftsentreprisen. Behovet for supplerende pleje eller renovering opstår ved almindeligt slid, særlige klimatiske forhold samt elementets alder og udvikling.

Opretning

Opretning af flisebelægning (lunker eller spring i belægningen) er et typisk eksempel på supplerende vedligeholdelse, der ligger uden for tilstandskravet, og igangsættes på foranledning af bygherren.

Elementer

Oversigt over elementer opdelt efter tilstandskrav og udførelseskrav

Arealtyper	Elementer med tilstandskrav	Side	Elementer med udførelseskrav	Side
Græs	Prydplæne	34	Rabatgræs	39
	Brugsplæne	35	Naturgræs	40
	Græsflader	36	Overdrev	41
	Fællegræs	37	Hede	42
	Sportsplæne	38	Eng	43
			Strandeng	44
			Strand og klit	45
Blomster	Rosenbede	46		
	Staubede	47		
	Sommerblomster	48		
	Løgvækster	49		
	Urtebede	50		
	Klatreplanter	51		
Buske			Prydbuske	52
			Bunddækkende buske	53
			Busket	54
			Frugtbuske	55
			Krat	56
Hække og hegn	Prydhæk	57	Fritvoksende hæk	60
	Klippet pur	58	Hegn	61
	Hæk	59		
Træer			Fritvoksende træer	62
			Trægrupper	63
			Alléer	64
			Trærækker	65
			Formede træer	66
			Frugttræer	67
			Lund	68
			Skov	69
Vand			Sø	70
			Bassin	71
			Vandhul	72
			Mose	73
			Rørsump	74
			Vandløb	75
Sammensatte elementer	Gravsted	76	Gravsted	76
Belægninger	Faste belægninger	77		
	Løse belægninger	78		
	Sportsbelægninger	79		
	Faldunderlag	80		
Udstyr	Trapper og terrænmure	81		
	Terrænudstyr	82		
	Legeudstyr	83		
Renholdelse og service	Renholdelse af bevoksning	84	Snerydning og glatførebekæmpelse	88
	Renholdelse af belægning	85		
	Renholdelse af udstyr	86		
	Serviceopgaver	87	Serviceopgaver	87

Græs

Prydplæne

DSFL-kode

%KN30 %U1

Kontrolperiode

1. april - 31. oktober

Prydplænen giver en ensartet, præcis, fin, grøn græsplæne. Den anvendes primært i haver og parker og på kirkegårde, hvor slidet på græsset ikke er stort. Prydplænen kræver stor jævnhed på overfladen samt græsarter, der tåler tørke, skygge og tæt klipning. Plejen sker af hensyn til den ensartede overflade og den præcise form.

Tilstandskrav – Kravene til elementets tilstand gælder altid			
Krav	Målemetode	Kontrollfrekvens	Acceptkriterie
Græsset skal være tæt og sammenhængende	Vurdering i 100 feltsramme	2	9/10
Græsset skal være i vækst	Vækst bedømmes visuelt	2	9/10
Græsset må ikke være højere end 6 cm / 3,5 cm klippehøjde	Måling af græshøjden med tomrestok	6	19/20
Kanter skal ligge inden for 3 cm's afvigelse over 3 lbm	Måling af kanter med retskede og tomrestok	1	4/5
Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje			
Supplerende pleje	Målemetode		Acceptkriterie
Opsamling af afklip	Visuel vurdering		9/10
Opsamling af løv	Visuel vurdering		9/10
Vanding med 30 mm	Visuel vurdering af boreprøve		9/10
Ukrudtsbekæmpelse	Vurdering i 100 feltsramme		9/10
Vertikalskæring	Vurdering i 100 feltsramme		9/10
Topdressing	Lagtykkelsen, jævnhed og materiale vurderes		9/10
Eftersåning	Vurdering i 100 feltsramme		9/10
Udluftning	Vurderes i forhold til redskab		9/10
Sygdoms- og skadedyrsbekæmpelse	Entreprenørens egenkontrol fremlægges		9/10

Vejledende pleje: Klipping 25 gange / Efterklipping 25 gange / Gødskning efter gødningsplan

Prydplæne

Brugsplæne

Græsflader

Fælledgræs

Sportsplæne

Rabatgræs

Naturgræs

Overdrev

Hede

Eng

Strandeng

Strand og klit

Græs

Brugsplæne

DSFL-kode

%KN30 %U2

Kontrolperiode

1. april - 31. oktober

En brugsplæne anvendes primært til ophold, leg og boldspil. Brugsplænen findes i haver, parker, bolig- og erhvervsområder og på vej-anlæg. Brugen er afhængig af græssets tæthed og overfladens jævnhed. Plejen sigter mod at opnå en sammenhængende græsflade.

35

Græs
Brugsplæne

Tilstandskrav – Kravene til elementets tilstand gælder altid			
Krav	Målemetode	Kontrolfrekvens	Acceptkriterie
Græsset skal være tæt og sammenhængende	Vurdering i 100 feltsramme	2	8/10
Græsset skal være i vækst	Vækst bedømmes visuelt	2	8/10
Græsset må ikke være højere end 8 cm / 4 cm klippehøjde	Måling af græshøjden med tomrestok	2	18/20
Kanter skal ligge inden for 10 cm's afvigelse over 3 lbm	Måling af kanter med retskede og tomrestok	1	3/5
Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje			
Supplerende pleje	Målemetode		Acceptkriterie
Opsamling af afklip	Visuel vurdering		9/10
Opsamling af løv	Visuel vurdering		9/10
Vanding med 30 mm	Visuel vurdering af boreprøve		9/10
Ukrudtsbekæmpelse	Vurdering i 100 feltsramme		9/10
Gødskning efter gødningsplan	Entreprenørens egenkontrol fremlægges		9/10
Vertikalskæring	Vurdering i 100 feltsramme		9/10
Topdressing	Lagtykkelsen, jævnhed og materiale vurderes		9/10
Eftersåning	Vurdering i 100 feltsramme		9/10
Udluftning	Vurderes i forhold til redskab		9/10
Sygdoms- og skadedyrsbekæmpelse	Entreprenørens egenkontrol fremlægges		9/10

Vejledende pleje: Klipning 16 gange / Efterklipning 2 gange

Prydplæne

Brugsplæne

Græsflader

Fælledgræs

Sportsplæne

Rabatgræs

Naturgræs

Overdrev

Hede

Eng

Strandeng

Strand og klit

Græs

Græsflader

DSFL-kode

%KN30 %U3

Kontrolperiode:

1. april - 31. oktober

Græsflader anvendes på arealer med ringe slid, hvor man ønsker et ensartet udtryk med en lille plejeindsats. Græsflader findes ved veje og p-pladser, i erhvervsområder, på institutioner og i det åbne land.

Tilstandskrav – Kravene til elementets tilstand gælder altid			
Krav	Målemetode	Kontrolfrekvens	Acceptkriterie
Græsset skal være i vækst	Vækst bedømmes visuelt	2	4/5
Græsset må ikke være højere end 8 cm / 4 cm klippehøjde	Måling af græshøjden med tommestok	2	4/5
Kanter skal ligge inden for 10 cm's afvigelse over 3 lbm	Måling af kanter med retskede og tommestok	1	3/5
Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje			
Supplerende pleje	Målemetode	Acceptkriterie	
Opsamling af afklip	Visuel vurdering	9/10	
Opsamling af løv	Visuel vurdering	9/10	
Ukrudtsbekæmpelse	Vurdering i 100 feltsramme	9/10	
Eftersåning	Vurdering i 100 feltsramme	9/10	
Sygdoms- og skadedyrsbekæmpelse	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	9/10	

Vejledende pleje: Klipping 8 gange / Efterklipping 2 gange

Prydplæne

Brugsplæne

Græsflader

Fælledgræs

Sportsplæne

Rabatgræs

Naturgræs

Overdrev

Hede

Eng

Strandeng

Strand og klit

Græs

Fælledgræs

DSFL-kode:
%KN30 %U4

Kontrolperiode:
1. april - 31. oktober

Fælledgræs tåler et aktivt friluftliv, men er ikke egnet til boldspil. Fælledgræs findes ofte i parker, boligområder og ved sportsanlæg. Fælledgræs er mellemløjt til højt græs på forholdsvis næringsrig jord med et begrænset indslag af anden flora. Plejen er hovedsageligt rettet mod regulering af græshøjden.

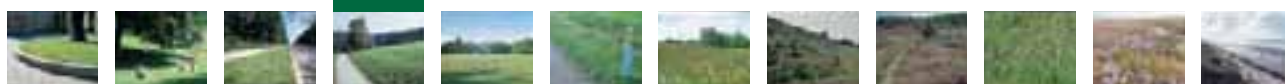

37

Græs
Fælledgræs

Tilstandskrav – Kravene til elementets tilstand gælder altid			
Krav	Målemetode	Kontrolfrekvens	Acceptkriterie
Græsset må ikke være højere end 30 cm	Måling af græshøjden med tommestok	1	4/5
Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje			
Supplerende pleje	Målemetode	Acceptkriterie	
Opsamling af afklip/hø	Visuel vurdering	9/10	

Vejledende pleje: Slåning 3 gange

Prydplæne Brugsplæne Græsflader **Fælledgræs** Sportsplæne Rabatgræs Naturgræs Overdrev Hede Eng Strandeng Strand og klit

Græs Sportsplæne

DSFL-kode

%KN30 %U5

Kontrolperiode

1. april - 31. oktober

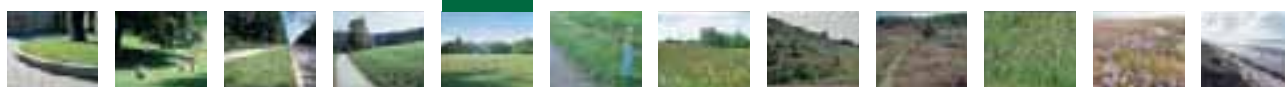
En sportsplæne anvendes primært til idræt, især til turneringskampe. Ved boldspil er spillernes og boldens bevægelser afhængig af græssets tæthed og overfladens jævnhed. Aktiviteterne slider på sportsplænen, slidet varierer i forhold til sporten. Plejen sigter hele tiden mod at opnå jævnhed og tæt græs ved at give græsplanterne gode vækstforhold, så sportsplænen kan klare et stort slid.

Tilstandskrav – Kravene til elementets tilstand gælder altid			
Krav	Målemetode	Kontrolfrekvens	Acceptkriterie
Græsset skal være tæt og sammenhængende	Vurdering i 100 feltsramme	2	9/10
Græsset skal være i vækst	Vækst bedømmes visuelt	2	9/10
Græsset må ikke være højere end 6 cm / 3,5 cm klippehøjde	Måling af græshøjden med tomrestok	6	19/20
Kanter skal ligge inden for 3 cm's afvigelse over 3 lbm	Måling af kanter med retskede og tomrestok	1	4/5
Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje			
Supplerende pleje	Målemetode		Acceptkriterie
Opsamling af afklip	Visuel vurdering		9/10
Opsamling af løv	Visuel vurdering		9/10
Ukrudtsbekæmpelse	Vurdering i 100 feltsramme		9/10
Vertikalskæring	Vurdering i 100 feltsramme		9/10
Topdressing	Lagtykkelse, jævnhed og materiale vurderes	9/10	
Eftersåning	Vurdering i 100 feltsramme		9/10
Udluftning	Vurderes i forhold til redskab		9/10
Sygdoms- og skadedyrsbekæmpelse	Entreprenørens egenkontrol fremlægges		9/10

Vejledende pleje: Klipping 25 gange / Efterklipping 25 gange / Gødskning efter gødningsplan

Vanding 4 gange, når nedbørsunderskud overstiger 20 mm. Der vandes med 30 mm

Prydplæne

Brugsplæne

Græsflader

Fælledgræs

Sportsplæne

Rabatgræs

Naturgræs

Overdrev

Hede

Eng

Strandeng

Strand og klit

Græs

Rabatgræs

DSFL-kode:

%KN30 %U6

Kontrolperiode:

1. april - 30. november

Rabatgræs anvendes på oversigtsarealer, skråninger, heller, i grøfter og trug langs veje. Rabatgræs består af græs og urter. Plejen opretholder færdselssikkerheden ved at bevare oversigten og fremkommeligheden på færdselsarealerne, vand har fri passage, og træopvækst kan ikke finde sted. Plejen kan være reguleret af trafikministeriets cirkulære nr. 144 af 10. september 1996.

39

Græs
Rabatgræs

Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje		
Pleje	Målemetode	Acceptkriterie
Forårsslåning af græs i 15 cm's højde, 1.-24. juni	Måling af græshøjden med tomrestok	9/10
Normal efterårsslåning af græs i 15 cm's højde, 15. september - 15. november	Måling af græshøjden med tomrestok	9/10
Udvidet efterårsslåning af græs i 15 cm's højde, 15. september - 30. november	Måling af græshøjden med tomrestok	9/10
Opsamling af løv	Visuel vurdering	9/10
Opsamling af afklip/hø	Visuel vurdering	9/10

Prydplæne

Brugsplæne

Græsflader

Fælledgræs

Sportsplæne

Rabatgræs

Naturgræs

Overdrev

Hede

Eng

Strandeng

Strand og klit

DSFL-kode

%KN30 %U7

Kontrolperiode

1. april - 31. oktober

Naturgræs anvendes på arealer, hvor man ønsker at lade jordbundsforhold og andre vækstvilkår præge udtrykket uden yderligere styring. Naturgræs findes langs veje, i parker og boligområder, samt i det åbne land. Plejen består i overvågning af arealet, sådan at man kan nå at gribe ind over for tilgroning.

Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje

Pleje	Målemetode	Acceptkriterie
Slåning i 10 cm's højde	Måling af græshøjden med tommestok	9/10
Opsamling af afklip/hø	Visuel vurdering	9/10

Prydplæne

Brugsplæne

Græsflader

Fælledgræs

Sportsplæne

Rabatgræs

Naturgræs

Overdrev

Hede

Eng

Strandeng

Strand og klit

Græs

Overdrev

DSFL-kode

%KN30 %U8

Kontrolperiode:

1. januar - 31. december

Overdrev er en kulturbetinget vegetationstype udviklet under langvarig græsning. Overdrev forekommer oftest i kuperet terræn eller på skrånninger og kystskrænter. Vegetationen består af lysåbne græs- og urtesamfund på tørbund med islæt af en række karakteristiske arter samt ofte spredte træer og buske. Plejen har som mål at fastholde de store lysåbne arealer med græs- og urtesamfund og hindre tilgroning, primært gennem afgræsning. Overdrev er omfattet af Naturbeskyttelsesloven.

41

Græs
Overdrev

Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje		
Pleje	Målemetode	Acceptkriterie
Etablering af hegn	Visuel vurdering	9/10
Afgræsning med får	Visuel vurdering	9/10
Afgræsning med heste	Visuel vurdering	9/10
Afgræsning med kvæg	Visuel vurdering	9/10

Prydplæne

Brugsplæne

Græsflader

Fælledgræs

Sportsplæne

Rabatgræs

Naturgræs

Overdrev

Hede

Eng

Strandeng

Strand og klit

Græs

Hede

DSFL-kode

%KN30 %U9

Kontrolperiode

1. januar - 31. december

Hede er domineret af dværgbuske, laver eller græsser udviklet fra egentlige dværgbuskheder. Heder findes på næringsfattig jord. Heden er en kulturbetinget naturtype. Pleje sigter mod at efterligne det kulturtryk, som har betinget hededannelsen. Heder er omfattet af Naturbeskyttelsesloven.

Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje		
Pleje	Målemetode	Acceptkriterie
Rydning af træer og buske	Visuel vurdering	9/10
Afgræsning med får	Visuel vurdering	9/10
Afgræsning med heste	Visuel vurdering	9/10
Afgræsning med kvæg	Visuel vurdering	9/10
Slåning med findeling af det afslåede plantemateriale	Visuel vurdering	9/10
Slåning med opsamling af det afslåede plantemateriale	Visuel vurdering	9/10
Afbrændning af vegetation	Visuel vurdering	9/10
Harvning eller anden opridsning af tørvelag	Visuel vurdering	9/10
Tørveskrældning	Visuel vurdering	9/10

Prydplæne

Brugsplæne

Græsflader

Fælledgræs

Sportsplæne

Rabatgræs

Naturgræs

Overdrev

Hede

Eng

Strandeng

Strand og klit

Græs

Eng

DSFL-kode

%KN30 %U101

Kontrolperiode

1. januar - 31. december

Engen anvendes til græsning eller høslæt. Den lave vegetation gør fremkommeligheden god. En eng er en kulturbetinget naturtype, som er opstået i lysåbne kærsumfund eller ved fældning af sumpskove med efterfølgende høslæt eller græsning. Vegetationen består af lysåbne græs- og urtesamfund, som karakteriseres af et højt antal lavtvoksende, lyskrævende arter og af høj jordbundsfugtighed. Plejen sigter mod at opretholde det lysåbne planterssamfund. Eng er omfattet af Naturbeskyttelsesloven.

43

Græs
Eng

Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje		
Pleje	Målemetode	Acceptkriterie
Rydning af træer og buske	Visuel vurdering	9/10
Afgræsning med får	Visuel vurdering	9/10
Afgræsning med heste	Visuel vurdering	9/10
Afgræsning med kvæg	Visuel vurdering	9/10
Høslæt	Visuel vurdering	9/10

Prydplæne

Brugsplæne

Græsflader

Fælledgræs

Sportsplæne

Rabatgræs

Naturgræs

Overdrev

Hede

Eng

Strandeng

Strand og klit

Græs

Strandeng

DSFL-kode

%KN30 %U102

Kontrolperiode

1. januar - 31. december

Strandengen danner en sammenhængende grønsvær. Den findes langs kysten og er domineret af en salttålede vegetation. Strandengen er en kulturbetinget naturtype, domineret af lysåbne, lave græs- og urtesamfund, der er opstået ved græsning eller høslæt. Plejen sigter mod at opretholde det lysåbne plantesamfund. Strandenge er omfattet af Naturbeskyttelsesloven.

Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje

Pleje	Målemetode	Acceptkriterie
Rydning af træer og buske	Visuel vurdering	9/10
Afgræsning med får	Visuel vurdering	9/10
Afgræsning med heste	Visuel vurdering	9/10
Afgræsning med kvæg	Visuel vurdering	9/10
Høslæt	Visuel vurdering	9/10

Prydplæne

Brugsplæne

Græsflader

Fælledgræs

Sportsplæne

Rabatgræs

Naturgræs

Overdrev

Hede

Eng

Strandeng

Strand og klit

DSFL-kode

%KN30 %U103

Kontrolperiode

1. januar - 31. december

Klitter er vindomlejrede sandformationer, der dannes, hvor sand i tilstrækkelige mængder aflejres af vinden. Formerne bestemmes af sandet, vinden og vegetationen. Klitter findes primært langs kyster med sandet jordbund eller som indsander i områder med sandet jordbund. Klitter kan være omfattet af Naturbeskyttelsesloven.

Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje		
Pleje	Målemetode	Acceptkriterie
Nedskæring af klitter	Visuel vurdering	9/10
Opsætning af fyrreris	Visuel vurdering	9/10
Plantning af hjælme	Visuel vurdering	9/10
Pålægning af hø og halm	Visuel vurdering	9/10

Prydplæne

Brugsplæne

Græsflader

Fælledgræs

Sportsplæne

Rabatgræs

Naturgræs

Overdrev

Hede

Eng

Strandeng

Strand og klit

Rosenbede

DSFL-kode

%KN31 %U1

Kontrolperiode

1. marts - 30. september

Rosenbede giver blomsterpragt og duft. Roser anvendes i haver og parker. Blomsterpragten og duften opnås, ved at roserne er samlet i bede i et beskyttet miljø. Plejen sigter mod, at roserne har mange friske blomster, og at den enkelte planter er sund og frodig. Rosenbedets fremtoning og rosernes vækst må ikke forstyrres af ukrudt.

Tilstandskrav – Kravene til elementets tilstand gælder altid			
Krav	Målemetode	Kontrolfrekvens	Acceptkriterie
Planterne skal fremtræde frodige og veludviklede	Vækst bedømmes visuelt	2	4/5
Visne blomster, gamle stængler og frøstande må ikke skæmme helheden	Visne blomster, gamle stængler og frøstande registreres	2	4/5
Synligt rod ukrudt må ikke forekomme og synligt frø ukrudt må ikke sætte frø	Forekomst af synligt ukrudt registreres	6	9/10
Den synlige jord skal være løs og uden skorper	Jordens overflade vurderes visuelt	6	9/10
Afklip må ikke forefindes	Afklip registreres	1	4/5
Årskud skal bryde fra grene i lav højde	Afskårne grene registreres	1	3/5
Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje			
Supplerende pleje	Målemetode	Acceptkriterie	
Vanding	Visuel vurdering af boreprøve	9/10	
Efterplantning	Visuel vurdering	9/10	
Vinterdækning	Visuel vurdering	9/10	
Opbinding	Opbindingen kontrolleres visuelt	9/10	
Sygdoms- og skadedyrsbekæmpelse	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	9/10	

Vejledende peje: Ukrudtsbekæmpelse 6 gange / Jorden kultiveres 6 gange

Beskæring/klipning 1 gang / Gødskning efter gødningsplan

Rosenbede

Staudbede

Sommerblomster

Løgvækster

Urtebede

Klatreplanter

Staudebete

DSFL-kode

%KN31 %U2

Kontrolperiode

1. marts - 30 september

Staudebete giver blomsterpragt, farveoplevelser, mønstre og duft, hvilket opnås ved, at stauderne er samlede i betede i et beskyttet miljø. Stauder anvendes i haver og parker. Staudebetes komposition afvejes nøje og skal ofte justeres. Plejen sigter mod, at stauderne kan opleves i deres fulde flor. Staudebetes fremtoning og staudernes vækst må ikke forstyrres af nabostauder og ukrudt.

Tilstandskrav – Kravene til elementets tilstand gælder altid			
Krav	Målemetode	Kontrolfrekvens	Acceptkriterie
Planterne skal fremtræde frodige og veludviklede	Vækst bedømmes visuelt	2	4/5
Visne blomster, gamle stængler og frøstande må ikke skæmme helheden	Visne blomster, gamle stængler og frøstande registreres	2	4/5
Synligt rod ukrudt må ikke forekomme og synligt frø ukrudt må ikke sætte frø	Forekomst af synligt ukrudt registreres	6	9/10
Den synlige jord skal være løs og uden skorper	Jordens overflade vurderes visuelt	6	9/10
Afklip må ikke forefindes	Afklip registreres	1	3/5
Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje			
Supplerende pleje	Målemetode:	Acceptkriterie	
Vanding	Visuel vurdering af boreprøve	9/10	
Efterplantning	Visuel vurdering	9/10	
Deling af stauder	Visuel vurdering	9/10	
Vinterdækning	Visuel vurdering	9/10	
Opbinding	Opbindingen kontrolleres visuelt	9/10	
Sygdoms- og skadedyrsbekæmpelse	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	9/10	

Vejledende pleje: Ukrudtsbekæmpelse 6 gange / Jorden kultiveres 6 gange / Beskæring/klipping 1 gang

Rosenbete

Staudebete

Sommerblomster

Løgvækster

Urtebete

Klatreplanter

Sommerblomster

DSFL-kode

%KN31 %U3

Kontrolperiode

1. marts - 30. september

Sommerblomster giver blomsterpragt og massive farvevirkninger. De anvendes ofte i haver, i parker og i gågader samt på pladser og torve.

Blomsterpragten opstår primært i kraft af, at planterne er samlede i grupper, som eventuelt indgår i en større komposition. Sommerblomster er enårige planter, som plantes eller sås ud i bede eller kummer, og som ryddes efter afblomstring. Elementet kan benyttes flere gange på en vækstsæson. I feltet perioden angives det præcise tidspunkt. Plejen sigter mod, at planterne er tætte og frodige samt dækker jorden.

Tilstandskrav – Kravene til elementets tilstand gælder altid			
Krav	Målemetode	Kontrolfrekvens	Acceptkriterie
Plantebedet etableres efter planteplan	Overenstemmelse mellem planteplan og plantning kontrolleres	1	5/5
Planterne skal fremtræde frodige og veludviklede	Vækst bedømmes visuelt	2	4/5
Visne blomster, gamle stængler og frøstande må ikke skæmme helheden	Visne blomster, gamle stængler og frøstande registreres	2	4/5
Synligt rod ukrudt må ikke forekomme og synligt frø ukrudt må ikke sætte frø	Forekomst af synligt ukrudt registreres	6	9/10
Den synlige jord skal være løs og uden skorper	Jordens overflade vurderes visuelt	6	9/10
Afklip må ikke forefindes	Afklip registreres	2	3/5
Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje			
Supplerende pleje	Målemetode:	Acceptkriterie	
Efterplantning.	Visuel vurdering	9/10	
Sygdoms- og skadedyrsbekæmpelse	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	9/10	

Vejledende pleje: Ukrudtsbekæmpelse 6 gange / Jorden kultiveres 6 gange / Afpudsning 6 gange

Gødskning efter gødningsplan / Vanding 4 gange, når nedbørsunderskud overstiger 20 mm. Der vandes med 30 mm

Rosenbede

Stauðbede

Sommerblomster

Løgvækster

Urtebede

Klatreplanter

DSFL-kode

%KN31 %U4

Kontrolperiode

1. marts - 30. september

Løgvækster giver blomsterpragt – ofte om foråret, hvor kun få andre planter blomstrer. De anvendes under træer og buske, i blomsterbede eller i græs. Pleje af løgvækster sker primært som en beskyttelse af løget indtil det visner.

Tilstandskrav – Kravene til elementets tilstand gælder altid			
Krav	Målemetode	Kontrolfrekvens	Acceptkriterie
Planterne skal fremtræde frodige og veludviklede	Vækst bedømmes visuelt	1	4/5
Visne blomster, gamle stængler og frøstande må ikke skæmme helheden	Visne blomster, gamle stængler og frøstande registreres	1	4/5
Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje			
Supplerende pleje	Målemetode	Acceptkriterie	
Deling af løg	Visuel vurdering	9/10	
Afpudsning	Visuel vurdering	9/10	
Sygdoms- og skadedyrsbekæmpelse	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	9/10	

Vejledende pleje: Gødskning efter gødningsplan

Rosenbede

Staudebede

Sommerblomster

Løgvækster

Urtebede

Klatreplanter

DSFL-kode

%KN31 %U5

Kontrolperiode

1. marts - 30. september

Urtebedet anvendes til dyrkning af grønsager og krydderurter. Urtebedet findes primært i haver og ved institutioner. Planterne er enårige eller flerårige, de står som regel i rækker. Plejen sigter mod, at planterne giver et udbytte samt er sunde og frodige.

Tilstandskrav – Kravene til elementets tilstand gælder altid			
Krav	Målemetode	Kontrolfrekvens	Acceptkriterie
Planterne skal fremtræde frodige og veludviklede	Vækst bedømmes visuelt	2	4/5
Synligt rod ukrudt må ikke forekomme og synligt frø ukrudt må ikke sætte frø	Forekomst af synligt ukrudt registreres	6	9/10
Den synlige jord skal være løs og uden skorper	Jordens overflade vurderes visuelt	6	9/10
Afklip må ikke forefindes	Afklip registreres	2	3/5
Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje			
Supplerende pleje	Målemetode	Acceptkriterie	
Afpudsning	Visuel vurdering	9/10	
Sygdoms- og skadedyrsbekæmpelse	Entrepenørens egenkontrol fremlægges	9/10	

Vejledende pleje: Ukrudtsbekæmpelse 6 gange / Jorden kultiveres 6 gange / Gødskning efter gødningsplan
Vanding 4 gange, når nedbørsunderskud overstiger 20 mm. Der vandes med 30 mm.

Rosenbede

Staudbede

Sommerblomster

Løgvækster

Urtebede

Klatreplanter

Klatreplanter

DSFL-kode

%KN31 %U6

Kontrolperiode

1. marts - 30. september

Klatreplanter anvendes på mure eller på pergolaer, stativer og hegn. På mure skaber selvhæftende klatreplanter primært frodighed, mens klatreplanter på pergolaer og lignende ofte både skaber frodighed og blomsterpragt. Klatreplanter kan med fordel deles i selvhæftende, slyngende, klatrende og rankende planter, da plejen hænger nøje sammen med plantens vækst.

Tilstandskrav – Kravene til elementets tilstand gælder altid			
Krav	Målemetode	Kontrolfrekvens	Acceptkriterie
Planterne skal fremtræde frodige og veludviklede	Vækst bedømmes visuelt	2	9/10
Afklip må ikke forefindes	Afklip registreres	1	3/5
Planter der ikke har den fornødne styrke opbindes	Opbindingen kontrolleres visuelt	2	2/5
Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje			
Supplerende pleje	Målemetode	Acceptkriterie	
Efterplantning	Visuel vurdering	9/10	
Sygdoms- og skadedyrsbekæmpelse	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	9/10	

Vejledende pleje: Beskæring/klipning 3 gange

Rosenbede

Staudbede

Sommerblomster

Løgvækster

Urtebede

Klatreplanter

Prydbuske

DSFL-kode

%KN32 %U1

Kontrolperiode

1. april - 31. oktober

Prydbuske bruges solitært eller i grupper. Oplevelsen sker primært i kraft af buskenes blomstring, løv, høstfarve, frugter eller anden særlig karakter. Prydbuske findes i haver, parker, institutioner, bolig- og erhvervsområder samt på kirkegårde. Den enkelte plantes fremtoning har stor betydning. Plejen sker individuelt i overensstemmelse med artens krav og behov.

Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje		
Pleje	Målemetode	Acceptkriterie
Størrelsesbeskæring af hensyn til bredde og højde	Måling med stadie og tommestok	9/10
Fritrumsbeskæring af udhængende grene	Måling med stadie og tommestok	9/10
Beskæring af hensyn til blomstring og vækstform	Måling med stadie og tommestok	9/10
Afskårne grene fjernes	Visuel vurdering	9/10
Afskårne grene sønderdeles	Visuel vurdering	9/10
Afskårne grene efterlades	Visuel vurdering	9/10
Rydning af træopvækst	Visuel vurdering	9/10
Ukrudtsbekæmpelse, så rodukrudt ikke forekommer	Vurdering i 100 feltsramme	9/10
Ukrudtsbekæmpelse, så frøukrudt ikke sætter frø	Vurdering i 100 feltsramme	9/10
Sygdoms- og skadedyrsbekæmpelse	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	9/10
Vanding med 30 mm	Visuel vurdering af boreprøve	9/10
Jorddækning med flis	Måling med tommestok	9/10
Jorddækning med dækafrøder	Visuel vurdering	9/10
Jordkultivering, så jorden er løs og uden skorper	Jordens overflade vurderes visuelt	9/10
Gødskning efter gødningsplan	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	9/10

Prydbuske

Bunddækkende buske

Busket

Frugtbuske

Krat

Bunddækkende buske

DSFL-kode

%KN32 %U2

Kontrolperiode

1. april - 31. oktober

Bunddækkende buske anvendes til regelmæssige fladedækkende og ensartede beplantninger. Bunddækkende buske findes ofte i parker, bolig- og erhvervsområder samt vejbeplantninger. Den ensartede virkning opnås med en tæt planteafstand og buske af samme art. Plejen sigter mod, at buskene med et tæt løvdække giver en ensartet bund og dækker jorden i bedet.

Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje		
Pleje	Målemetode	Acceptkriterie
Størrelsesbeskæring af hensyn til bredde og højde	Måling med stadie og tommestok	9/10
Fritrumsbeskæring af udhængende grene	Måling med stadie og tommestok	9/10
Foryngelsesbeskæring for at gendanne fladedække	Måling med stadie og tommestok	9/10
Afskårne grene fjernes	Visuel vurdering	9/10
Afskårne grene sønderdeles	Visuel vurdering	9/10
Afskårne grene efterlades	Visuel vurdering	9/10
Rydning af træopvækst	Visuel vurdering	9/10
Ukrudtsbekæmpelse, så rodukrukt ikke forekommer	Vurdering i 100 feltsramme	9/10
Ukrudtsbekæmpelse, så frøukrudt ikke sætter frø	Vurdering i 100 feltsramme	9/10
Jorddækning med flis	Måling med tommestok	9/10
Gødskning efter gødningsplan	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	9/10

Prydbuske

Bunddækkende buske

Busket

Frugtbuske

Krat

Busket

DSFL-kode

%KN32 %U3

Kontrolperiode

1. april - 31. oktober

Busketter danner og adskiller rum samt afgrænser arealer. Busketter kan dække store arealer. De findes i parker, bolig- og erhversområder, på kirkegårde samt langs veje. Buskettet er som oftes sammensat af flere arter. Helhedsvirkning, frodighed og rig blomstring er udgangspunktet for plejen.

Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje		
Pleje	Målemetode	Acceptkriterie
Størrelsesbeskæring af hensyn til bredde og højde	Måling med stadie og tommestok	9/10
Fritrumsbeskæring af udhængende grene	Måling med stadie og tommestok	9/10
Beskæring af hensyn til blomstring og vækstform	Måling med stadie og tommestok	9/10
Afskårne grene fjernes	Visuel vurdering	9/10
Afskårne grene sønderdeles	Visuel vurdering	9/10
Afskårne grene efterlades	Visuel vurdering	9/10
Rydning af træopvækst	Visuel vurdering	9/10
Udtynding af hensyn til helheden (bestandbuske) og formål (stk. pr. m ²)	Visuel vurdering	9/10
Ukrudtsbekæmpelse, så rodukrukt ikke forekommer	Vurdering i 100 feltsramme	9/10
Ukrudtsbekæmpelse, så frøukrukt ikke sætter frø	Vurdering i 100 feltsramme	9/10
Sygdoms- og skadedyrsbekæmpelse	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	9/10
Vanding med 30 mm	Visuel vurdering af boreprøve	9/10
Jorddækning med flis	Måling med tommestok	9/10
Jorddækning med dækafgrøder	Visuel vurdering	9/10
Jordkultivering, så jorden er løs og uden skorper	Jordens overflade vurderes visuelt	9/10
Gødskning efter gødningsplan	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	9/10

Prydbuske

Bunddækkende buske

Busket

Frugtbuse

Krat

Frugtbuske

DSFL-kode

%KN32 %U4

Kontrolperiode

1. april - 31. oktober

Frugtbuske anvendes til dyrkning af bær. Frugtbuske findes primært i haver og ved institutioner. Planterne står som regel i rækker eller et andet mønster. Plejen sigter mod, at planterne giver et udbytte samt er sunde og frodige.

Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje		
Pleje	Målemetode	Acceptkriterie
Beskæring af hensyn til blomstring og frugtsætning	Måling med stadie og tommestok	9/10
Afskårne grene fjernes	Visuel vurdering	9/10
Afskårne grene sønderdeles	Visuel vurdering	9/10
Afskårne grene efterlades	Visuel vurdering	9/10
Ukrudtsbekæmpelse, så rodukrudt ikke forekommer	Vurdering i 100 feltsramme	9/10
Ukrudtsbekæmpelse, så frøkrudt ikke sætter frø	Vurdering i 100 feltsramme	9/10
Sygdoms- og skadedyrsbekæmpelse	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	9/10
Vanding med 30 mm	Visuel vurdering af boreprøve	9/10
Jorddækning med flis	Måling med tommestok	9/10
Jordkultivering, så jorden er løs og uden skorper	Jordens overflade vurderes visuelt	9/10
Gødskning efter gødningsplan	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	9/10

Prydbuske

Bunddækkende buske

Busket

Frugtbuske

Krat

Buske

Krat

DSFL-kode

%KN32 %U5

Kontrolperiode

1. april - 31. oktober

Krat danner større massiver af buske og træer, der skaber rum, afgrænser eller giver læ. Krat findes ofte i parker, bolig- og erhvervsområder samt som vejplantning. Krat er ofte sammensat af flere forskellige arter af træer og buske, der sammen danner en helhed. Plejen foregår primært, ved at planter ryddes af hensyn til helheden.

56

Buske
Krat

Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje		
Pleje	Målemetode	Acceptkriterie
Størrelsesbeskæring af hensyn til bredde og højde	Måling med stadie og tommestok	9/10
Fritrumsbeskæring af udhængende grene	Måling med stadie og tommestok	9/10
Afskårne grene fjernes	Visuel vurdering	9/10
Afskårne grene sønderdeles	Visuel vurdering	9/10
Afskårne grene efterlades	Visuel vurdering	9/10
Rydning af træopvækst	Visuel vurdering	9/10
Udtynding af hensyn til helheden (bestandbuske) og formål (stk. pr. m ²)	Visuel vurdering	9/10
Ukrudtsbekæmpelse, så rodukrukt ikke forekommer	Vurdering i 100 feltsramme	9/10
Jorddækning med dækafgrøder	Visuel vurdering	9/10

Prydbuske

Bunddækkende buske

Busket

Frugtbuske

Krat

Hække og hegn

Prydhæk

DSFL-kode

%KN33 %U1

Kontrolperiode

1. april - 30. september

Prydhækken adskiller haverum eller har et dekorativt formål. Prydhækken hører typisk til i haver, parker og på kirkegårde. Det ensartede udseende kommer af en præcis geometrisk form og planter af samme art. Planterne står tæt. Plejen sigter mod, at prydhekken er ensartet, tæt og frodig og har blade helt til jorden.

57

Hække og hegn
Prydhæk

Tilstandskrav – Kravene til elementets tilstand gælder altid			
Krav	Målemetode	Kontrolfrekvens	Acceptkriterie
Prydhækken skal fremtræde frodig og veludviklet	Vækst bedømmes visuelt	2	9/10
Prydhækken skal være tæt	Tæthed bedømmes visuelt	2	9/10
Form i henhold til målsætning	Kontrol af hækkens form	2	19/20
Synligt rod ukrudt må ikke forekomme og synligt frø ukrudt må ikke sætte frø	Forekomst af synligt ukrudt registreres	2	9/10
Afklip må ikke forefindes	Afklip registreres	2	4/5
Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje			
Supplerende pleje	Målemetode	Acceptkriterie	
Vanding	Visuel vurdering af boreprøve	9/10	
Gødskning efter gødningsplan	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	9/10	
Efterplantning	Visuel vurdering	9/10	
Sygdoms- og skadedyrsbekæmpelse	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	9/10	

Vejledende pleje: Klipping 2 gange / Ukrudtsbekæmpelse 6 gange

Prydhæk

Klippet pur

Hæk

Fritvoksende hæk

Hegn

%KN33 %U2

1. april - 30. september

A photograph showing a narrow, straight path made of dark, rectangular cobblestones. The path is flanked on both sides by dense, low-lying green bushes or hedges. In the background, beyond the path, there is a large, multi-story building with a light-colored facade and many windows. The scene is brightly lit, suggesting a sunny day.

Prydhæk **Klippet pur** Hæk Fritvoksende hæk Hegn

DSFL-kode

%KN33 %U3

Kontrolperiode

1. april - 30. september

Hækken skaber rum, deler, afgrænser, indrammer eller skaber læ. Hækken findes i haver, parker, bolig- og erhvervsområder, på kirkegårde samt langs veje. Hækkens ensartede karakter fremkommer i valget af plante, den tætte planteafstand og plejen.

Tilstandskrav – Kravene til elementets tilstand gælder altid			
Krav	Målemetode	Kontrolfrekvens	Acceptkriterie
Hækken skal fremtræde frodig og veludviklet	Vækst bedømmes visuelt	1	4/5
Form i henhold til målsætning	Kontrol af hækkens form	1	4/5
Synligt rod ukrudt må ikke forekomme og synligt frø ukrudt må ikke sætte frø	Forekomst af synligt ukrudt registreres	1	4/5
Afklip må ikke forefindes	Afklip registreres	1	4/5
Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje			
Supplerende pleje	Målemetode	Acceptkriterie	
Gødskning efter gødningsplan	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	9/10	

Vejledende pleje: Klipping 1 gang / Ukrudtsbekæmpelse 4 gange

Prydhæk

Klippet pur

Hæk

Fritvoksende hæk

Hegn

Fritvoksende hæk

DSFL-kode

%KN33 %U4

Kontrolperiode

1. april - 31. oktober

Den fritvoksende hæk skaber rum, afgrænser eller giver læ. Den fritvoksende hæk anvendes i parker, boligområder og som vejbeplantning. Virkningen opnås af buske med ensartet vækst og en tæt planteafstand i rækken, der erstatter behovet for klipping.

60

Hække og hegn
Fritvoksende hæk

Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje		
Pleje	Målemetode	Acceptkriterie
Størrelsesbeskæring af hensyn til bredde og højde	Måling med stadie og tommestok	9/10
Fritrumsbeskæring af udhængende grene	Måling med stadie og tommestok	9/10
Beskæring af hensyn til blomstring og vækstform	Måling med stadie og tommestok	9/10
Afskårne grene fjernes	Visuel vurdering	9/10
Afskårne grene sønderdeles	Visuel vurdering	9/10
Afskårne grene efterlades	Visuel vurdering	9/10
Rydning af træopvækst	Visuel vurdering	9/10
Ukrudtsbekæmpelse, så rodukrukt ikke forekommer	Vurdering i 100 feltsramme	9/10
Ukrudtsbekæmpelse, så frøukrukt ikke sætter frø	Vurdering i 100 feltsramme	9/10
Jorddækning med flis	Måling med tommestok	9/10
Jorddækning med dækafrøder	Visuel vurdering	9/10
Jordkultivering, så jorden er løs og uden skorper	Jordens overflade vurderes visuelt	9/10

Prydhæk

Klippt pur

Hæk

Fritvoksende hæk

Hegn

Hegn

DSFL-kode

%KN33 %U5

Kontrolperiode

1. april - 31. oktober

Hegn giver læ og afgrænser rum ved hjælp af en stor variation af træer og buske, der samtidigt bidrager med frodighed, blomster og frugter. Hegn findes i parker, bolig- og erhvervsområder, på kirkegårde, langs veje samt i det åbne land. Hegn er plantet i en eller flere rækker og lag, der sikrer lægivning og tæthed. De enkelte arter er underordnet helheden. Plejen sker af hensyn til helheden og bygger primært på udtyndning.

Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje		
Pleje	Målemetode	Acceptkriterie
Størrelsesbeskæring af hensyn til bredde og højde	Måling med stadie og tommestok	9/10
Fritrumsbeskæring af udhængende grene	Måling med stadie og tommestok	9/10
Afskårne grene fjernes	Visuel vurdering	9/10
Afskårne grene sønderdeles	Visuel vurdering	9/10
Afskårne grene efterlades	Visuel vurdering	9/10
Rydning af træopvækst	Visuel vurdering	9/10
Udtynding af hensyn til helheden (bestandbuske) og formål (stk. pr. m ²)	Visuel vurdering	9/10
Jorddækning med flis	Måling med tommestok	9/10
Jorddækning med dækafgrøder	Visuel vurdering	9/10

Prydhæk

Klippet pur

Hæk

Fritvoksende hæk

Hegn

Fritvoksende træer

DSFL-kode

%KN34 %U1

Kontrolperiode

1. april - 31. oktober

Fritvoksende træer er den mest almindelige måde at anvende træer på. De findes på kirkegårde, gader og pladser, i haver, parker, bolig- og erhvervsområder, det åbne land samt langs veje. Det fritvoksende træ har en krone, der udvikles uden konkurrence fra andre træer. Fritvoksende træer er ofte beskrevet med et mål på grund af deres betydning. Plejen er helt afhængig af målsætning, alder, placering, arten og stedet, hvor det vokser.

62

Træer
Fritvoksende træer

Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje		
Pleje	Målemetode	Acceptkriterie
Fritrumsbeskæring af nedhængende grene	Måling med stadie og tommestok	9/10
Beskæring for gennemgående stamme	Visuel vurdering	9/10
Beskæring af krydsende grene	Visuel vurdering	9/10
Beskæring af vandris på stammebasis	Visuel vurdering	9/10
Opstamning	Måling med stadie og tommestok	9/10
Kronereduktion	Måling med stadie og tommestok	9/10
Afskårne grene fjernes	Visuel vurdering	9/10
Vanding i vandingssystem	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	9/10
Gødskning efter gødningsplan	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	9/10

Fritvoksende træer

Trægrupper

Alleé

Trærækker

Formedetræer

Frugttræer

Lund

Skov

Trægrupper

DSFL-kode

%KN34 %U2

Kontrolperiode

1. januar - 31. december

Trægrupper er en helhed, hvor flere træer danner en regelmæssig krone. De findes på kirkegårde, gader og pladser, i haver, parker, bolig- og erhvervsområder, det åbne land samt langs veje. Trægruppen har en fælles krone, de kan være tilfældigt eller regelmæssigt placeret i forhold til hinanden, og meget ofte er træerne i trægruppen opstammet. Trægrupper er ofte beskrevet med et mål på grund af deres betydning. Plejen er helt afhængig af målsætning, alder, placering, arten og det sted de vokser.

Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje		
Pleje	Målemetode	Acceptkriterie
Fritrumsbeskæring af nedhængende grene	Måling med stadie og tommestok	9/10
Beskæring for gennemgående stamme	Visuel vurdering	9/10
Beskæring af krydsende grene	Visuel vurdering	9/10
Beskæring af vandris på stammebasis	Visuel vurdering	9/10
Opstamning	Måling med stadie og tommestok	9/10
Kronereduktion	Måling med stadie og tommestok	9/10
Afskårne grene fjernes	Visuel vurdering	9/10
Vanding i vandingssystem	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	9/10
Gødskning efter gødningsplan	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	9/10

Fritvoksende træer

Trægrupper

Alleér

Trærækker

Formedettræer

Frugttræer

Lund

Skov

DSFL-kode

%KN34 &U3

Kontrolperiode

1. januar - 31. december

Alléer anvendes til at markere veje og stier. Alléer findes i parker, på kirkegårde samt langs gader og veje. Alléen opleves både på afstand og tæt på. En allé er mindst to parallelle træækker, der danner en helhed. Det enkelte træ er underlagt helheden, og alle træer er af samme art. Plejen afhænger af træart, alder og det sted de vokser.

Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje		
Pleje	Målemetode	Accep kriterie
Fritrumsbeskæring af nedhængende grene	Måling med stadie og tommestok	9/10
Beskæring for gennemgående stamme	Visuel vurdering	9/10
Beskæring af krydsende grene	Visuel vurdering	9/10
Beskæring af vandris på stammebasis	Visuel vurdering	9/10
Opstamning	Måling med stadie og tommestok	9/10
Kronereduktion	Måling med stadie og tommestok	9/10
Afskårne grene fjernes	Visuel vurdering	9/10
Vanding i vandingssystem	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	9/10
Gødskning efter gødningsplan	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	9/10

Fritvoksende træer

Trægrupper

Alléer

Trærækker

Formedetræer

Frugttræer

Lund

Skov

DSFL-kode

%KN34 %U4

Kontrolperiode

1. januar - 31. december

Trærækker anvendes til at markere veje og stier eller afgrænse arealer eller rum. Trærækker findes i parker, bolig- og erhvervsområder, på kirkegårde samt langs gader og veje. Trærækken danner en helhed. Det enkelte træ er underlagt helheden, og alle træer er som oftest af samme art. Plejen afhænger af træart, alder og det sted de vokser.

Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje		
Pleje	Målemetode	Acceptkriterie
Fritrumsbeskæring af nedhængende grene	Måling med stadie og tommestok	9/10
Beskæring for gennemgående stamme	Visuel vurdering	9/10
Beskæring af krydsende grene	Visuel vurdering	9/10
Beskæring af vandris på stammebasis	Visuel vurdering	9/10
Opstamning	Måling med stadie og tommestok	9/10
Kronereduktion	Måling med stadie og tommestok	9/10
Afskårne grene fjernes	Visuel vurdering	9/10
Vanding i vandingssystem	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	9/10
Gødskning efter gødningsplan	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	9/10

Fritvoksende træer

Trægrupper

Alleér

Trærækker

Formedet træer

Frugttræer

Lund

Skov

Formede træer

DSFL-kode

%KN34 %U5

Kontrolperiode

1. januar - 31. december

Formede træer afgrænser haverum eller har et dekorativt formål. De kan stå frit, i række, alléer eller i grupper. Formede træer hører typisk til i haver, parker, det åbne land, på gader, pladser og kirkegårde. Der findes mange forskellige former, de mest kendte er stynet, stævnet, stammehække samt sporebeskårne træer. Plejen afhænger af form, beskæringsmetode, alder, art og det sted de vokser.

Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje		
Pleje	Målemetode	Acceptkriterie
Beskæring for at opretholde form	Måling med stadie og tommestok	9/10
Beskæring af vandris på stammebasis	Visuel vurdering	9/10
Afskårne grene fjernes	Visuel vurdering	9/10
Vanding i vandingssystem	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	9/10
Gødskning efter gødningsplan	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	9/10

Fritvoksende træer

Trægrupper

Alleér

Trærækker

Formede træer

Frugttræer

Lund

Skov

Frugttræer

DSFL-kode

%KN34 %U6

Kontrolperiode

1. januar - 31. december

Frugttræer anvendes både for frugtens og blomstringens skyld. Frugttræer hører historisk til i haven, men bruges idag også i institutioner, boligområder og parker. Frugttræer opleves tæt på. Frugttræer opnår ofte en speciel form, men beskæres principielt af hensyn til blomstring og frugtsætning.

Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje		
Pleje	Målemetode	Acceptkriterie
Beskæring af hensyn til blomstring og frugtsætning	Måling med stadie og tommestok	9/10
Kronereduktion	Måling med stadie og tommestok	9/10
Afskårne grene fjernes	Visuel vurdering	9/10
Vanding i vandingssystem	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	9/10

Fritvoksende træer

Trægrupper

Alleér

Trærækker

Formedetræer

Frugttræer

Lund

Skov

Træer

Lund

DSFL-kode

%KN34 %U7

Kontrolperiode

1. januar - 31. december

En lund giver en rumlig oplevelse såvel indefra som udefra. Indefra opleves lunden med lysninger og en underskov med træer og buske. Udefra opleves lunden som et afgrænsende og adskillende element. Lunden findes i parker, bolig- og erhvervsområder, langs veje og på kirkegårde. Lunden består af bestandstræer og underskov med forskellige arts- og aldersfordeling, hvor trækroneerne varierer mellem at være fritvoksede og sammenvoksede. Plejen sker af hensyn til helheden og afhænger af målsætning, alder og voksested.

Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje		
Pleje	Målemetode	Acceptkriterie
Udrensningshugst af uønsket træopvækst	Visuel vurdering	9/10
Tyndningshugst efter hugststyrke (m ² pr. ha)	Opmåling af stød	9/10
Beskæring af underskov af hensyn til blomstring og vækstform	Visuel vurdering	9/10
Rydning af underskov af hensyn til helheden (bestandbuske) og formål (stk. pr. 100 m ²)	Visuel vurdering	9/10
Afskårne grene fjernes	Visuel vurdering	9/10
Afskårne grene sønderdeles	Visuel vurdering	9/10
Afskårne grene efterlades	Visuel vurdering	9/10
Ukrudtsbekæmpelse, så rod ukrudt ikke forekommer	Vurdering i 100 feltsramme	9/10

Fritvoksede træer

Trægrupper

Alleé

Trærækker

Formedetræer

Frugttræer

Lund

Skov

Træer

Skov

DSFL-kode

%KN34 %U8

Kontrolperiode

1. januar - 31. december

En skov giver en rumlig oplevelse såvel indefra som udefra. Indefra opleves skoven med bestandstræer og underskov som et rum. Udefra afgrænser og adskiller skoven arealer eller andre elementer. Skoven er ofte et stort og selvstændigt areal, men findes også i mindre målestok i det åbne land, parker, bolig- og erhvervsområder samt på kirkegårde. Større skove kan med fordel deles i mere ensartede partier. Plejen afhænger af målsætning, alder og voksested.

69

Træer
Skov

Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje		
Pleje	Målemetode	Acceptkriterie
Udrensningshugst af uønsket træopvækst	Visuel vurdering	9/10
Tyndningshugst efter hugststyrke (m ² pr. ha)	Opmåling af stød	9/10
Beskæring af underskov af hensyn til blomstring og vækstform	Visuel vurdering	9/10
Rydning af underskov af hensyn til helheden (bestandbuske) og formål (stk. pr. 100 m ²)	Visuel vurdering	9/10
Afskårne grene fjernes	Visuel vurdering	9/10
Afskårne grene sønderdeles	Visuel vurdering	9/10
Afskårne grene efterlades	Visuel vurdering	9/10
Ukrudtsbekæmpelse, så rodukrukt ikke forekommer	Vurdering i 100 feltsramme	9/10

Fritvoksende træer

Trægrupper

Alleé

Trærækker

Formedetræer

Frugttræer

Lund

Skov

%KN35 %U1

1. januar - 31. december

En sø har et permanent vandspejl og er naturligt eller kunstigt anlagt. Søen giver mulighed for plante- og dyreliv. Søen findes på kirkegårde, i parker og i det åbne land. Bredderne kan være naturlige eller med en form for kantsikring. Det er en biotop med sin egen balance, som kan styres i et vist omfang ved at ændre vandtilledning, afløbs- og lysforhold. Søer er omfattet af Naturbeskyttelsesloven.

Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje		
Pleje	Målemetode	Acceptkriterie
Slåning af bredvegetation	Visuel vurdering	9/10
Rydning af træer og buske	Visuel vurdering	9/10
Hævning af vandstand	Måling med tommestok	9/10
Sænkning af vandstand	Måling med tommestok	9/10
Ukrudtsbekæmpelse	Visuel vurdering	9/10
Algebekæmpelse	Visuel vurdering	9/10
Oprensning	Visuel vurdering	9/10

Sø

Bassin

Vandhul

Mose

Rørsump

Vandløb

Vand

Bassin

DSFL-kode

%KN35 %U2

Kontrolperiode

1. januar - 31. december

Et bassin er anlagt og har en kunstig membran. Bassinet indeholder enten vand uden biologisk liv eller er en lille kunstig biotop for planter og fisk. Bassinet findes i haver, parker, bolig- og erhvervsområder samt på pladser. Det har faste kanter og består af stabile materialer. Vandvolumenet er lille. Plejen sigter på at opretholde vandstand og hindre utilsigtet algevækst.

71

Vand
Bassin

Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje		
Pleje	Målemetode	Acceptkriterie
Slåning af bredvegetation	Visuel vurdering	9/10
Rydning af træer og buske	Visuel vurdering	9/10
Efterfyldning	Visuel vurdering	9/10
Ukrudsbekæmpelse	Visuel vurdering	9/10
Algebekæmpelse	Visuel vurdering	9/10
Oprensning	Visuel vurdering	9/10

Sø

Bassin

Vandhul

Mose

Rorsump

Vandløb

Vand

Vandhul

DSFL-kode

%KN35 %U3

Kontrolperiode

1. januar - 31. december

Vandhullet er en lille isoleret sø, der ofte bruges af andefugle eller andet dyreliv, f.eks. padder. Vandhuller findes i det åbne land, i parker og boligområder og på kirkegårde. Vandhullerne er opstået efter mergelgravning eller er gravet af andre årsager. Vandhullet kan tørre ud om sommeren. Plejen sigter mod en indirekte regulering af livet i vandhullet gennem udtyndning af omgivende vegetation. Vandhuller er omfattet af Naturbeskyttelsesloven.

72

Vand
Vandhul

Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje		
Pleje	Målemetode	Acceptkriterie
Slåning af bredvegetation	Visuel vurdering	9/10
Rydning af træer og buske	Visuel vurdering	9/10
Hævning af vandstand	Måling med tommestok	9/10
Sænkning af vandstand	Måling med tommestok	9/10
Ukrudtsbekæmpelse	Visuel vurdering	9/10
Algebekæmpelse	Visuel vurdering	9/10
Oprensning	Visuel vurdering	9/10

Sø

Bassin

Vandhul

Mose

Rorsump

Vandløb

Vand

Mose

DSFL-kode

%KN35 %U4

Kontrolperiode

1. januar - 31. december

Mosen er et plantesamfund i ferskvand. Grundvandsstanden er høj, og jordbunden består ofte af tørv. Moser findes primært i det åbne land, men består også i parker, bolig- og erhvervsområder og på kirkegårde. Mosebegrebet omfatter højmoser og kær. Næringstilførsel og sænkning af grundvandsstanden øger mosens tilgroning. Plejen sigter på rydning af tilgroning. Moser er omfattet af Naturbeskyttelsesloven.

73

Vand
Mose

Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje		
Pleje	Målemetode	Acceptkriterie
Rydning af træer og buske	Visuel vurdering	9/10
Afgræsning med får	Visuel vurdering	9/10
Afgræsning med geder	Visuel vurdering	9/10
Afgræsning med kvæg	Visuel vurdering	9/10
Tørveskrældning	Visuel vurdering	9/10
Hævning af vandstand	Måling med tommestok	9/10
Sænkning af vandstand	Måling med tommestok	9/10

Sø

Bassin

Vandhul

Mose

Rorsump

Vandløb

DSFL-kode

%KN35 %U5

Kontrolperiode

1. januar - 31. december

Rørsumpen domineres af tagrør. Der skelnes mellem strandrørssump i saltvandsområder og ferskvandssump i kanter af søer, vandløb og vandhuller. Rørsumpen plejes primært ved røorskæring, der begrænser tørvedannelsen. Rørsumpe er omfattet af Naturbeskyttelsesloven.

Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje		
Pleje	Målemetode	Acceptkriterie
Røorskær	Visuel vurdering	9/10
Afbrændning af vegetation	Visuel vurdering	9/10
Tørveskrældning	Visuel vurdering	9/10
Hævning af vandstand	Måling med tommestok	9/10
Sækning af vandstand	Måling med tommestok	9/10

Sø

Bassin

Vandhul

Mose

Rørsump

Vandløb

Vand

Vandløb

DSFL-kode

%KN35 %U6

Kontrolperiode

1. januar - 31. december

Et vandløb afleder vand. Et vandløb består af vandspejl og tilgroede bræmmer langs vandløbet. Vandløb findes primært i det åbne land, men også i parker, bolig- og erhvervsområder, på kirkegårde samt langs veje. Vandløb i det åbne land er omfattet af Vandløbslovens bestemmelser. Plejen kan omfatte grødeskæring, fældning på bræmmer, oprensning af bund og sider. Vandløb kan være omfattet af Naturbeskyttelsesloven.

75

Vand
Vandløb

Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje		
Pleje	Målemetode	Acceptkriterie
Slåning af bredvegetation	Visuel vurdering	9/10
Grødeskæring	Visuel vurdering	9/10
Oprensning	Visuel vurdering	9/10
Udlægning af sten	Visuel vurdering	9/10
Udlægning af gydegrus	Visuel vurdering	9/10

Sø

Bassin

Vandhul

Mose

Rorsump

Vandløb

Arbejdssted som element

Gravsted

DSFL-kode

%KN36 %U1

Kontrolperiode

1. januar - 31. december

Gravstedet er en mosaik af element. Man sammensætter lokalt et passende antal typer af gravsteder ved hjælp af kvalitetsbeskrivelsens andre elementer. Det gøres enklest ved at beskrive hver type for sig. En grov skitse kan være med til at illustrere den enkelte type. Alle de generelle opgaver, så som hækklipning og renholdelse, beskrives andet steds. Ofte vil det være muligt at beskrive den samlede gravstedsvedligeholdelse i 5-6 typer. Der vil være variation mellem de enkelte gravsteder, men set samlet betyder disse variationer ikke meget. For hver type angives

mængden af de elementer, det er sammensat af. Tilstandskravene angives med det tilhørende acceptkriterie. Endelig angives

omfanget af supplerende pleje. I princippet benyttes der en arealregistrering for hver af de typer, man vil anvende. I det følgende

gives et eksempel.

Eksempel på gravstedstype		
Brugsplæne 4 m²:		
Tilstandskrav fra "Kvalitetsbeskrivelse for drift af grønne områder" skal overholdes		
Sommerblomster 0,75 m²:		
Tilstandskrav fra "Kvalitetsbeskrivelse for drift af grønne områder" skal overholdes		
Bunddækkende buske 3 m²:		
Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden pleje		
Pleje	Målemetode	Acceptkriterie
Størrelsesbeskæring af hensyn til bredde og højde	Måling med stadie og tommestok	9/10
Fritrumsbeskæring af udhængende grene	Måling med stadie og tommestok	9/10
Foryngelsesbeskæring for at gendanne fladedække	Måling med stadie og tommestok	9/10
Løse belægninger 1 m²		
Tilstandskrav fra "Kvalitetsbeskrivelse for drift af grønne områder" skal overholdes		

Gravsted

Faste belægninger

DSFL-kode

%KN37 %U1

Kontrolperiode

1. januar - 31. december

Faste belægninger anvendes til færdsel og ophold.

Belægningen kan bestå af asfalt, brolægning, belægningssten eller fliser af beton og lignende. Faste belægninger findes overalt. Belægningen er det øverste lag af en befæstelse, der med sin bæreevne og vandafledning, sikrer anvendelighed og levetid. Vedligeholdelsen sigter mod, at befæstelsen fungerer og er i sikkerhedsmæssig forsvarlig stand.

Tilstandskrav – Kravene til elementets tilstand gælder altid			
Krav	Målemetode	Kontrolfrekvens	Acceptkriterie
Overfladen skal svare til normer for anlægsgartnerarbejde	Overfladens kvalitet registreres	1	9/10
Jævnheden skal svare til normerne for anlægsgartnerarbejde	Jævnhed registreres	1	9/10
Synligt rod ukrudt må ikke forekomme og synligt frø ukrudt må ikke sætte frø	Forekomst af synligt ukrudt registreres	1	9/10
Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden vedligeholdelse			
Supplerende vedligeholdelse	Målemetode	Acceptkriterie	
Opretning	Visuel vurdering	9/10	
Fugning	Visuel vurdering	9/10	
Algebekæmpelse	Visuel vurdering	9/10	

Vejledende pleje: Ukrudtsbekæmpelse 4 gange

Faste belægninger

Løse belægninger

Sportsbelægninger

Faldunderlag

Løse belægninger

DSFL-kode

%KN37 %U2

Kontrolperiode

1. januar - 31. december

Løse belægninger anvendes til færdsel og ophold.

Belægningen består af grus eller evt. slagger. Løse belægninger findes i haver, parker, boligområder, på kirkegård og i det åbne land.

Gruset er det øverste lag af en befæstelse, der med sin bæreevne og vandafledning sikrer anvendelighed og levetid. Vedligeholdelsen sigter mod, at befæstelsen fungerer og er i sikkerhedsmæssig forsvarlig stand.

Ukrudtsbekæmpelse er en stor del af vedligeholdelsen på løse belægninger.

78

Tilstandskrav – Kravene til elementets tilstand gælder altid			
Krav	Målemetode	Kontrolfrekvens	Acceptkriterie
Overfladen skal svare til normer for anlægsgartnerarbejde	Overfladens kvalitet registreres	2	9/10
Jævnheden skal svare til normerne for anlægsgartnerarbejde	Jævnhed registreres	2	9/10
Synligt rod ukrudt må ikke forekomme og synligt frø ukrudt må ikke sætte frø	Forekomst af synligt ukrudt registreres	2	9/10
Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden vedligeholdelse			
Supplerende vedligeholdelse	Målemetode	Acceptkriterie	
Opretning	Visuel vurdering	9/10	
Udlægning af toplag	Visuel vurdering	9/10	

Vejledende pleje: Ukrudtsbekæmpelse 4 gange / Overslæbning x gang(e)

Faste belægninger

Løse belægninger

Sportsbelægninger

Faldunderlag

Sportsbelægninger

DSFL-kode

%KN37 %U3

Kontrolperiode

1. januar - 31. december

Sportsbelægninger anvendes til idræt, primært atletik.

Belægningen består af kunststof. Kunststofbelægningen er det øverste lag af en befæstelse, der med sin bærevne og vandafledning, der sikrer anvendelighed og levetid. Vedligeholdelsen sigter mod, at idrætten kan foregå, at befæstelsen fungerer, og at den er i sikkerhedsmæssig forsvarlig stand.

Tilstandskrav – Kravene til elementets tilstand gælder altid			
Krav	Målemetode	Kontrolfrekvens	Acceptkriterie
Overfladen skal svare til normer for anlægsgartnerarbejde	Overfladens kvalitet registreres	2	19/20
Synligt rod ukrudt må ikke forekomme og synligt frø ukrudt må ikke sætte frø	Forekomst af synligt ukrudt registreres	2	19/20
Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden vedligeholdelse			
Supplerende vedligeholdelse	Målemetode	Acceptkriterie	
Opretning	Visuel vurdering	9/10	
Algebekæmpelse	Visuel vurdering	9/10	

Vejledende pleje: Ukrudtsbekæmpelse 4 gange

Faste belægninger

Løse belægninger

Sportsbelægninger

Faldunderlag

Faldunderlag

DSFL-kode

%KN37 %U4

Kontrolperiode

1. januar - 31. december

Et faldunderlag skal optage stød og derved forebygge faldulykker fra legeredskaber. Materialer, der anvendes til faldunderlag bør være i overensstemmelse med DS/INF 37 "Legepladser. Valg af stødabsorberende underlag i relation til faldhøjden."

Tilstandskrav – Kravene til elementets tilstand gælder altid			
Krav	Målemetode	Kontrolfrekvens	Acceptkriterie
Overfladen skal svare til normer for anlægsgartnerarbejde	Overfladens kvalitet registreres	2	9/10
Faldunderlaget skal svare til anlægsstandard	Faldunderlagets kvalitet registreres	2	9/10
Synligt rod ukrudt må ikke forekomme og synligt frø ukrudt må ikke sætte frø	Forekomst af synligt ukrudt registreres	2	9/10
Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden vedligeholdelse			
Supplerende vedligeholdelse	Målemetode	Acceptkriterie	
Udskiftning af faldunderlag	Måling med tommestok	9/10	

Vejledende pleje: Ukrudtsbekæmpelse 4 gange / Regulering af faldunderlag 1 gang

Faste belægninger

Løse belægninger

Sportsbelægninger

Faldunderlag

Trapper og terrænmure

DSFL-kode

%KN37 %U5 %KN37 %U6

Kontrolperiode

1. januar - 31. december

Trapper og terrænmure optager terrænforskelle, og de kan indgå i en arkitektonisk helhed. De findes på pladser, i haver, parker, bolig- og erhvervsområder, på kirkegårde samt langs veje. Vedligeholdelsen sigter mod, at trapper og terrænmure fungerer og er i sikkerhedsmæssig forsvarlig stand.

Tilstandskrav – Kravene til elementets tilstand gælder altid			
Krav	Målemetode	Kontrolfrekvens	Acceptkriterie
Overfladen skal svare til normer for anlægsgartnerarbejde	Overfladens kvalitet registreres	2	9/10
Jævnheden skal svare til normerne for anlægsgartnerarbejde	Jævnhed registreres	2	9/10
Synligt rod ukrudt må ikke forekomme og synligt frø ukrudt må ikke sætte frø	Forekomst af synligt ukrudt registreres	2	9/10
Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden vedligeholdelse			
Supplerende vedligeholdelse	Målemetode	Acceptkriterie	
Opretning	Visuel vurdering	9/10	
Fugning	Visuel vurdering	9/10	
Algebekæmpelse	Visuel vurdering	9/10	

Vejledende pleje: Ukrudtsbekæmpelse 4 gange

Trapper og terrænmure

Terrænudstyr

Legestyr

DSFL-kode

%KN38 %U1

Kontrolperiode

1. januar - 31. december

Terrænudstyr opfylder en lang række praktiske formål i form af siddepladser, affaldskurve med videre. Terrænudstyr findes overalt, og der findes som regel mange forskellig slags på hvert areal. Vedligeholdelsen sigter mod, at terrænu-dstyret fungerer og er i sikkerhedsmæssig forsvarlig stand.

Tilstandskrav – Kravene til elementets tilstand gælder altid			
Krav	Målemetode	Kontrolfrekvens	Acceptkriterie
Terrænudstyr skal altid være i sikkerhedsmæssig forsvarlig stand	Den sikkerhedsmæssige tilstand vurderes	2	9/10
Terrænu-dstyrets tilstand skal svare til normer for anlægsgartnerarbejde	Udstyrets tilstand vurderes	2	9/10
Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden vedligeholdelse			
Supplerende vedligeholdelse	Målemetode		Acceptkriterie
Istandsættelse	Visuel vurdering		9/10

Vejledende pleje: Vedligeholdelse i henhold til foreskrifter / Sikkerhedscheck i henhold til kontrolplan

Trapper og terrænmure

Terræn-udstyr

Legeudstyr

Udstyr

Legeudstyr

DSFL-kode

%KN38 %U2

Kontrolperiode

1. januar - 31. december

Legeudstyr bruges på legepladser. Legeudstyr findes i parker og boligområder. Vedligeholdelsen sigter mod, at legeudstyret fungerer og er i sikkerhedsmæssig forsvarelig stand. Legeudstyr bør være i overensstemmelse med DS 2342.

Tilstandskrav – Kravene til elementets tilstand gælder altid			
Krav	Målemetode	Kontrolfrekvens	Acceptkriterie
Legeudstyr skal altid være i sikkerhedsmæssig forsvarelig stand	Den sikkerhedsmæssige tilstand vurderes	12	9/10
Legeudstyrets tilstand skal svare til anlægsstandard	Udstyrets tilstand vurderes	12	9/10
Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden vedligeholdelse			
Supplerende vedligeholdelse	Målemetode	Acceptkriterie	
Istandsættelse	Visuel vurdering	9/10	

Vejledende pleje: Vedligeholdelse i henhold til foreskrifter / Sikkerhedscheck i henhold til kontrolplan

Trapper og terrænmure

Terrænudstyr

Legeudstyr

Renholdelse af bevoksning

DSFL-kode

%KN39 %U1

Kontrolperiode

1. januar - 31. december

Renholdelse af bevoksning er ikke et element som de øvrige, men en driftsopgave, som udføres på alle grønne elementer. Kvaliteten af renholdelsen kan variere, alt efter det grønne områdes funktion. For at præcisere renholdelsesopgaven underdeles den i forskellige typer af affald og den tilladte udbredelse.

Affaldstyper			
Mindre affald:	Papirstumper, mindre samlinger af visne blade, cigar- og cigaretskod, flaskekapsler og lign.		
Let affald:	Aviser/blade, store samlinger af visne blade, pap- plastemballage og lign.		
Større affald:	Byggeaffald, kasser, store grene, plastikposer, flasker og lign.		
Udbredelse af affald			
Ingen:	Affald kan ikke ses/må ikke forekomme.		
Spredt:	Affald forekommer flere steder.		
Udbredt:	Affald ses tydeligt og forekommer i et sådant omfang, at det dominerer helhedsindtrykket.		
Tilstandskrav	Målemetode	Kontrollfrekvens	Acceptkriterie
Mindre affald	Visuel vurdering	1	-
Let affald	Visuel vurdering	6	-
Større affald	Visuel vurdering	6	-

Vejledende pleje: Ved ingen udbredelse 52 gange pr. år / Ved spredt udbredelse 20 gange pr. år
Ved udbredt udbredelse 4 gange pr. år

Renholdelse af bevoksning

Renholdelse af belægning

Renholdelse af udstyr

Serviceopgaver

Snerydning og glatførebekæmpelse

Renholdelse af belægning

DSFL-kode

%KN39 %U2

Kontrolperiode

1. januar - 31. december

Renholdelse af belægning er ikke et element som de øvrige, men en driftsopgave, som udføres på alle belægninger. Kvaliteten af renholdelsen kan variere, alt efter det grønne områdes funktion. For at præcisere renholdelsesopgaven underdeles den i forskellige typer af affald og den tilladte udbredelse.

Affaldstyper			
Mindre affald:	Papirstumper, mindre samlinger af visne blade, cigar- og cigaretskod, flaskekapsler og lign.		
Let affald:	Aviser/blade, store samlinger af visne blade, pap- plastemballage og lign.		
Større affald:	Byggeaffald, kasser, store grene, plastikposer, flasker og lign.		
Løst snavs:	Pløre, vand, aske, grus, jord og lign.		
Udbredelse af affald			
Ingen:	Affald kan ikke ses/må ikke forekomme.		
Spredt:	Affald forekommer flere steder.		
Udbredt:	Affald ses tydeligt og forekommer i et sådant omfang, at det dominerer helhedsindtrykket.		
Tilstandskrav	Målemetode	Kontrollfrekvens	Acceptkriterie
Mindre affald	Visuel vurdering	1	-
Let affald	Visuel vurdering	6	-
Større affald	Visuel vurdering	6	-
Løst snavs	Visuel vurdering	4	-

Vejledende pleje: Ved ingen udbredelse 52 gange pr. år / Ved spredt udbredelse 20 gange pr. år
Ved udbredt udbredelse 4 gange pr. år

Renholdelse af bevoksning

Renholdelse af belægning

Renholdelse af udstyr

Serviceopgaver

Snerydning og glatførebekæmpelse

Renholdelse af udstyr

DSFL-kode

%KN39 %U3

Kontrolperiode

1. januar - 31. december

Renholdelse af træinventar er ikke et element som de øvrige, men en driftsopgave, som udføres på træinventaret. Kvaliteten af renholdelsen kan variere, alt efter det grønne områdes funktion. For at præcisere renholdelsesopgaven underdeles den i forskellige typer af affald og den tilladte udbredelse.

Affaldstyper			
Mindre affald:	Papirstumper, mindre samlinger af visne blade, cigar- og cigaretskod, flaskekapsler og lign.		
Let affald:	Aviser/blade, store samlinger af visne blade, pap- plastemballage og lign.		
Større affald:	Byggeaffald, kasser, store grene, plastikposer, flasker og lign.		
Løst snavs:	Pløre, vand, aske, grus, jord og lign.		
Udbredelse af affald			
Ingen:	Affald kan ikke ses/må ikke forekomme.		
Spredt:	Affald forekommer flere steder.		
Udbredt:	Affald ses tydeligt og forekommer i et sådant omfang, at det dominerer helhedsindtrykket.		
Tilstandskrav	Målemetode	Kontrollfrekvens	Acceptkriterie
Mindre affald	Visuel vurdering	1	-
Let affald	Visuel vurdering	6	-
Større affald	Visuel vurdering	6	-
Løst snavs	Visuel vurdering	4	-

Vejledende pleje: Ved ingen udbredelse 52 gange pr. år / Ved spredt udbredelse 20 gange pr. år
Ved udbredt udbredelse 4 gange pr. år

Renholdelse af bevoksning

Renholdelse af belægning

Renholdelse af udstyr

Serviceopgaver

Snerydning og glatførebekæmpelse

Serviceopgaver

DSFL-kode

%KN39 %U4

Kontrolperiode

1. januar - 31. december

Serviceopgaver er ikke et element som de øvrige, men en driftsopgave, som udføres på arbejdsstedet sammen med den øvrige pleje og vedligeholdelse. Kvaliteten af serviceopgaven vil altid kræve en lokal beskrivelse, der varierer alt efter behov. Listen over serviceopgaver er langt fra fuldkommen. Den er alene en illustration af elementet. Eksempler på serviceopgaver:

Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden service		
Service	Målemetode	Acceptkriterie
Opsætning og nedtagning af flagstænger	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	9/10
Opsætning og indsamling af bænke	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	9/10
Opsætning og nedtagning af snehegn	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	9/10
Hejsning og nedtagning af flag	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	9/10
Fjernelse af graffiti	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	9/10

Renholdelse af bevoksning

Renholdelse af belægning

Renholdelse af udstyr

Serviceopgaver

Snerydning og glatførebekæmpelse

Snerydning og glatførebekæmpelse

DSFL-kode

%KN39 %U5

Kontrolperiode

1. oktober - 30. april

Glatførebekæmpelse og snerydning har til formål at opretholde en ensartet tilstand for færdslen på faste belægninger med samme anvendelse. I forbindelse med snerydning og saltspredning skal der tages hensyn til jordbund og beplantning. Glatførebekæmpelse og snerydning inddeles i forskellige klasser alt efter, hvornår på døgnet man kan forvente vintertjenesten, og hvor hurtigt målene er opfyldt.

Udførelseskrav – Man kan vælge mellem nedenstående eller tilføje anden service		
Service	Målemetode	Acceptkriterie
Grusning/saltning udføres i tiden 6.00 - 22.00	Visuel vurdering	Inden for 1/2 time
Grusning/saltning udføres i tiden 7.00 - 18.00	Visuel vurdering	Inden for 4 timer
Grusning/saltning udføres i tiden 7.30 - 15.30	Visuel vurdering	Inden for 10 timer
Snerydning i tiden 6.00 - 22.00	Visuel vurdering	Inden for 4 timer
Snerydning i tiden 7.00 - 18.00	Visuel vurdering	Inden for 6 timer
Snerydning i tiden 7.00 - 15.30	Visuel vurdering	Inden for 10 timer
Supplerende service	Målemetode	Acceptkriterie
Grusning	Visuel vurdering	9/10
Saltning	Visuel vurdering	9/10
Snerydning	Visuel vurdering	9/10

Renholdelse af bevoksning

Renholdelse af belægning

Renholdelse af udstyr

Serviceopgaver

Snerydning og glatførebekæmpelse

DSFL-koder

DSFL-koderne anvendes som standard for udveksling af digitale kortinformationer. Ved at sammenkæde kortinformationer med manualens kvalitetsbeskrivelse kan de digitale kort på længere sigt gøres intelligente. I første omgang er de nødvendige, når der skal bestilles digitale kort hos en landinspektør.

Systematik

De grønne områder består af 10 objektklasser: græs, blomster, buske, hække og hegn, træer, vand, element som arbejdssted, belægnings, udstyr samt renholdelse og serviceopgaver. De 10 objektklasser er valgt, fordi de umiddelbart kan ses på luftfoto, og

fordi en registrering ikke kræver faglig ekspertise inden for pleje af grønne områder.

Underklasserne består af både punkter, linier og flader. Der er oprettet forskellige underklasser ved flere objekttyper. Underdelingen sker ved at underdele objekt-koden. Der tilføjes et ciffer efter underkoden med 1 for flade, 2 for linie og 3 for punkt. Eksempel: Hæk har koden %KN33 %U3. Når det kun er fladen, der ønskes anvendt, tilføjes 1 til objekt-koden hæk/flade %KN33 %U31.

Objekt-klasse	Underklasse	Objekt-type	Objekt-kode
Græs	Prydplæne	flade	%KN30 %U1
	Brugsplæne	flade	%KN30 %U2
	Græsflader	flade	%KN30 %U3
	Fælledgræs	flade	%KN30 %U4
	Sportsplæne	flade	%KN30 %U5
	Rabatgræs	flade	%KN30 %U6
	Naturgræs	flade	%KN30 %U7
	Overdrev	flade	%KN30 %U8
	Hede	flade	%KN30 %U9
	Eng	flade	%KN30 %U101
	Strandeng	flade	%KN30 %U102
	Strand og klit	flade	%KN30 %U103
Blomster	Rosenbede	flade	%KN31 %U1
	Staudbede	flade	%KN31 %U2
	Sommerblomster	flade	%KN31 %U3
	Løgvækster	flade	%KN31 %U4
	Urtebede	flade	%KN31 %U5
	Klatreplanter	flade	%KN31 %U61
	Klatreplanter	punkt	%KN31 %U63
Buske	Prydbuske	punkt	%KN32 %U1
	Bunddækkende buske	flade	%KN32 %U2
	Busket	flade	%KN32 %U3
	Frugtbu-ske	punkt	%KN32 %U4
	Krat	flade	%KN32 %U5
Hække og hegn	Prydhæk	flade	%KN33 %U11
	Prydhæk	linie	%KN33 %U12
	Klippet pur	flade	%KN33 %U2
	Hæk	flade	%KN33 %U31
	Hæk	linie	%KN33 %U32
	Fritvoksende hæk	flade	%KN33 %U41
	Fritvoksende hæk	linie	%KN33 %U42
	Hegn	flade	%KN33 %U51
	Hegn	linie	%KN33 %U52

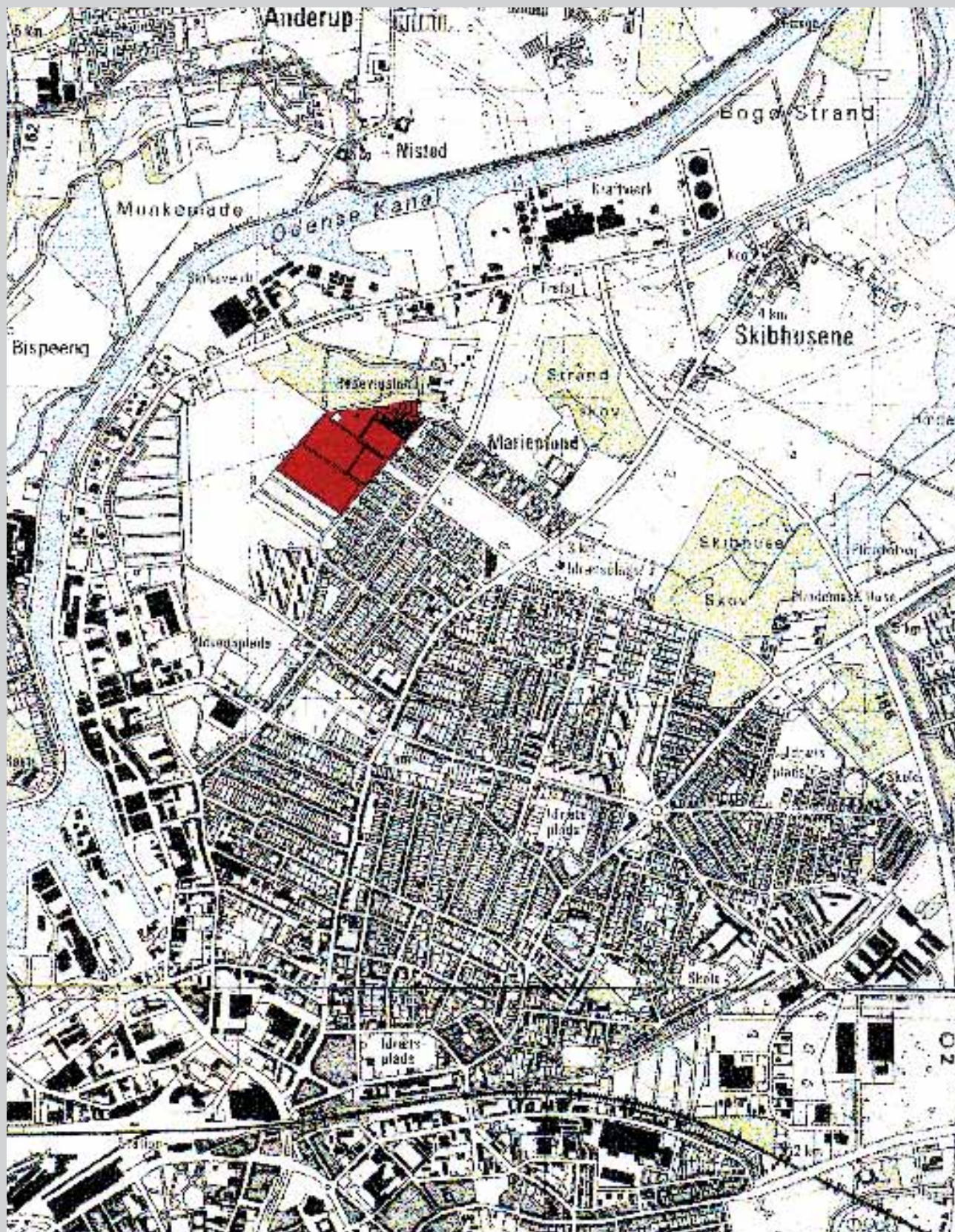
Objektklasse	Underklasse	Objekttype	Objektkode
Træer	Fritvoksende træer	punkt	%KN34 %U1
	Trægrupper	punkt	%KN34 %U2
	Alléer	punkt	%KN34 %U3
	Trærækker	punkt	%KN34 %U4
	Formede træer	flade	%KN34 %U51
	Formede træer	punkt	%KN34 %U53
	Frugtræer	punkt	%KN34 %U6
	Lund	flade	%KN34 %U7
	Skov	flade	%KN34 %U8
Vand	Sø	flade	%KN35 %U1
	Bassin	flade	%KN35 %U2
	Vandhul	flade	%KN35 %U3
	Mose	flade	%KN35 %U4
	Rørsump	flade	%KN35 %U5
	Vandløb	flade	%KN35 %U61
	Vandløb	linie	%KN35 %U62
Sammensatte elementer	Gravsted	flade	%KN36 %U1
Belægninger	Faste belægninger	flade	%KN37 %U1
	Løse belægninger	flade	%KN37 %U2
	Sportsbelægninger	flade	%KN37 %U3
	Faldunderlag	flade	%KN37 %U4
	Trapper	flade	%KN37 %U5
	Terrænmure	flade	%KN37 %U61
	Terrænmure	linie	%KN37 %U62
Udstyr	Terrænudstyr	flade	%KN38 %U11
	Terrænudstyr	linie	%KN38 %U12
	Terrænudstyr	punkt	%KN38 %U13
	Legeudstyr	flade	%KN38 %U21
	Legeudstyr	linie	%KN38 %U22
	Legeudstyr	punkt	%KN38 %U23
Renholdelse og service	Renholdelse af bevoksning	flade	%KN39 %U1
	Renholdelse af belægning	flade	%KN39 %U2
	Renholdelse af udstyr	punkt	%KN39 %U3
	Serviceopgaver	flade	%KN39 %U41
	Serviceopgaver	linie	%KN39 %U42
	Serviceopgaver	punkt	%KN39 %U43
	Snerydning og gladførebehandling	flade	%KN39 %U5

**Eksempel på
anvendelse af
kvalitetsbeskrivelsen**

Oversigtskort

92

Arbejdssted

Arbejdsstedets navn

Marienlyst Idrætsanlæg

Adresse

Windelsvej 138, 5000 Odense C

Tegning vedlagt

Ja

Areal i alt

88.955 m²

Arbejdsstedets funktion

Marienlyst Idrætsanlæg er anlagt i 1972, og har lige siden været hjemsted for Boldklubben Marienlysts aktiviteter. Det består af 7 fodboldbaner – heraf en opvisningsbane og 2 lysbaner, hvoraf den ene er af grus/stenmel. Atletikanlægget med løbe-, spring-, og kastebaner benyttes hovedsageligt af skolerne i bydelen.

Marienlyst Idrætsanlæg bliver brugt hele året, men efter aftale med klubben benyttes græsboldbaner kun i perioden fra 15. april til 31. oktober.

Arbejdsstedet består af følgende elementer

Element	Mængde
Brugsplæne delområde 1	43.776 m ²
Brugsplæne delområde 2	8.767 m ²
Sportsplæne	8.646 m ²
Bunddækkende buske	3.356 m ²
Hegn	11.364 m ²
Fritvoksende træer	63 stk
Faste belægninger	4.551 m ²
Løse belægninger delområde 1	7.108 m ²
Løse belægninger delområde 2	1.387 m ²
Terrænudstyr	
Parklamper	6 stk.
Trådhegn	1.311 lbm
Legeudstyr	
Sandkasse	1 stk.
Spilophøns	3 stk.
Renholdelse af bevoksning	75.909 m ²
Renholdelse af belægninger	13.046 m ²
Renholdelse af udstyr	11 stk.
Serviceopgaver	1 stk.

Elementoversigt – kort

94

Brugsplæne delområde 1

Tilstandskrav	Målemetode	Acceptkriterie	Kontrollfrekvens	
Græsset skal være tæt og sammenhængende	Vurdering i 100 feltsramme	8/10	2	
Græsset skal være i vækst	Vækst vurderes visuelt	8/10	2	
Græsset må ikke være højere end 8 cm / 4 cm klippehøjde	Måling af græshøjden med tommestok	18/20	2	
Kanter skal ligge inden for 10 cm's afvigelse over 3 lbm	Måling af kanter med retskede og tommestok	3/5	1	
Supplerende pleje	Målemetode	Antal gange	Acceptkriterie	Mængde
Gødningsanalyse	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	1	-	6
Gødskning efter gødningsplan	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	4	-	43.776 m ²

Brugsplæne delområde 2

Tilstandskrav	Målemetode	Acceptkriterie	Kontrollfrekvens	
Græsset skal være tæt og sammenhængende	Vurdering i 100 feltsramme	8/10	2	
Græsset skal være i vækst	Vækst vurderes visuelt	8/10	2	
Græsset må ikke være højere end 8 cm / 4 cm klippehøjde	Måling af græshøjden med tommestok	18/20	2	
Kanter skal ligge inden for 10 cm's afvigelse over 3 lbm	Måling af kanter med retskede og tommestok	3/5	1	
Supplerende pleje	Målemetode	Antal gange	Acceptkriterie	Mængde
Vanding med 30 mm	Visuel vurdering af boreprøve	2	9/10	8.767 m ²
Gødningsanalyse	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	1	-	1 stk.
Gødskning efter gødningsplan	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	4	-	8.767 m ²
Vertikalskæring	Vurdering i 100 feltsramme	1	9/10	8.767 m ²
Topdressing	Lagtykkelsen, jævnhed og materiale vurderes	1	9/10	8.767 m ²
Eftersåning	Vurdering i 100 feltsramme	2	9/10	500 m ²

Sportsplæne

Tilstandskrav	Målemetode	Acceptkriterie	Kontrollfrekvens	
Græsset skal være tæt og sammenhængende	Vurdering i 100 feltsramme	9/10	6	
Græsset skal være i vækst	Vækst vurderes visuelt	9/10	6	
Græsset må ikke være højere end 6 cm / 3,5 cm klippehøjde	Måling af græshøjden med tommestok	19/20	6	
Kanter skal ligge indenfor 3 cm afvigelse over 3 lbm	Måling af kanter med retskede og tommestok	4/5	1	
Supplerende pleje	Målemetode	Antal gange	Acceptkriterie	Mængde
Vanding med 30 mm	Visuel vurdering af boreprøve	2	9/10	8.646 m ²
Gødningsanalyse	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	1	-	1 stk.
Gødskning efter gødningsplan	Entreprenørens egenkontrol fremlægges	4	-	8.646 m ²
Vertikalskæring	Vurdering i 100 feltsramme	1	9/10	8.646 m ²
Topdressing	Lagtykkelsen, jævnhed og materiale vurderes.	1	9/10	8.646 m ²
Eftersåning	Vurdering i 100 feltsramme	2	9/10	500 m ²

Bunddækkende buske

Målsætning

Buske, der står mellem bygning og sportsgræs, størrelsesbeskæres i 1,0 m. Buske, der

står langs faste belægninger, fritrumsbeskæres, så de ikke dækker belægningen.

Pleje	Målemetode	Antal gange	Acceptkriterie	Mængde
Størrelsesbeskæring af hensyn til bredde og højde	Måling med stadie og tommestok	1	9/10	3.356 m ²
Fritrumsbeskæring af udhængende grene	Måling med stadie og tommestok	1	9/10	532 lbm

Hegn

Målsætning

Boldbanerne er omkranset og opdelt af hegn bestående af egetræer og snebær. Det er intentionen, at de blivende træer skal

danne næsten fritvoksende kroner. (Udvisning ved tilsynet)

Pleje	Målemetode	Antal gange	Acceptkriterie	Mængde
Fældning af træer Ø 40	Visuel vurdering	1	5/5	5 stk.

Fritvoksende træer

Målsætning

På forarealet skal træerne plejes som fritvoksende træer, og de skal udvikle gennemgående stamme. På parkeringsplads

og ved forarealer skal træerne overholde et fritrumsprofil på 4,2 meter.

Pleje	Målemetode	Antal gange	Acceptkriterie	Mængde
Beskæring for gennemgående stamme	Visuel vurdering	1	9/10	63
Fritrumsbeskæring af nedhængende grene	Måling med stadie og tommestok	1	9/10	45
Fældning af træer Ø 40	Visuel vurdering	1	3/3	3 stk.

Faste belægninger

Tilstandskrav	Målemetode	Acceptkriterie	Kontrolfrekvens
Overfladen skal svare til anlægsstandard	Overfladen registreres	9/10	1
Jævnheden skal svare til normerne for anlægsgartnerarbejde	Jævnhed registreres	9/10	1
Synligt rodukrudt må ikke forekomme og synligt frøukrudt må ikke sætte frø	Forekomst af synligt ukrudt registreres	9/10	1

Løse belægninger delområde 1 – stensemelsbane

Tilstandskrav	Målemetode	Acceptkriterie	Kontrolfrekvens	
Overfladen skal svare til anlægsstandard	Overfladens kvalitet registreres	9/10	2	
Jævnheden skal svare til normerne for anlægsgartnerarbejde	Jævnhed registreres	9/10	2	
Synligt rodukrudt må ikke forekomme og synligt frøukrudt må ikke sætte frø	Forekomst af synligt ukrudt registreres	9/10	2	
Supplerende vedligeholdelse	Målemetode	Antal gange	Acceptkriterie	Mængde
Overslæbning	Visuel vurdering	34	9/10	7.108 m ²
Udlægning af top lag	Visuel vurdering	1	9/10	7.108 m ²

Løse belægninger delområde 2 – grusstier

Tilstandskrav	Målemetode	Acceptkriterie	Kontrolfrekvens	
Overfladen skal svare til anlægsstandard	Overfladens kvalitet registreres	9/10	2	
Jævnheden skal svare til normerne for anlægsgartnerarbejde	Jævnhed registreres	9/10	2	
Synligt rodukrudt må ikke forekomme og synligt frøukrudt må ikke sætte frø	Forekomst af synligt ukrudt registreres	9/10	2	
Supplerende vedligeholdelse	Målemetode	Antal gange	Acceptkriterie	Mængde
Udlægning af top lag	Visuel vurdering	1	9/10	400 m ²

Terrænudstyr

Parklamper

Trådhegn

Tilstandskrav	Målemetode	Acceptkriterie	Kontrolfrekvens
Terrænudstyr skal altid være i sikkerhedsmæssig forsvarlig stand	Den sikkerhedsmæssige tilstand vurderes	9/10	2
Terrænudstyrets tilstand skal svare til anlægsstandard	Udstyrets tilstand vurderes	9/10	2

Legeudstyr

Sandkasse

Spilophøns

Tilstandskrav	Målemetode	Acceptkriterie	Kontrolfrekvens
Terrænudstyr skal altid være i sikkerhedsmæssig forsvarlig stand	Den sikkerhedsmæssige tilstand vurderes	9/10	2
Terrænudstyrets tilstand skal svare til anlægsstandard	Udstyrets tilstand vurderes	9/10	2

Renholdelse af bevoksning

Tilstandskrav	Målemetode	Acceptkriterie	Kontrolfrekvens
Let affald	Visuel vurdering	Spredt	4
Mindre affald	Visuel vurdering	Spredt	4
Større affald	Visuel vurdering	Ingen	4

Renholdelse af belægning

Tilstandskrav	Målemetode	Acceptkriterie	Kontrolfrekvens
Let affald	Visuel vurdering	9/10	4
Mindre affald	Visuel vurdering	9/10	4
Større affald	Visuel vurdering	9/10	4
Løst snavs	Visuel vurdering	9/10	4

Renholdelse af udstyr

Tilstandskrav	Målemetode	Acceptkriterie	Kontrolfrekvens
Let affald	Visuel vurdering	9/10	4
Mindre affald	Visuel vurdering	9/10	4
Større affald	Visuel vurdering	9/10	4
Løst snavs	Visuel vurdering	9/10	4

Serviceopgaver

Tilstandskrav	Målemetode	Acceptkriterie	Kontrolfrekvens
Tømning af sandfang og dræn	Entreprnørens egenkontrol fremlægges	9/10	1

Tilbudsliste

I henhold til udbudsbrev og det heri nævnte udbudsmateriale tilbyder undetegnede at udføre driftsentreprisen for nedenstående beløb excl. moms. Alle priser angives for fastprisperioden – et driftsår. Driftsåret er fastsat til 1. januar til 31. december 1999. De

angivne priser skal også være gældende for den efterfølgende periode, indtil 31. december 2001. Priserne reguleres jf. SB. For ydelser angivet ved udførelseskrav fremgår antallet af gange, ydelsen skal leveres, af arealregistret. I tilbudet indgår følgende ydelser:

	Mængde	Enhedspris	Samlet pris
Brugsplæne delområde 1	43.776 m ²		
Gødskning efter gødningsplan inkl. gødningsanalyse	43.776 m ²		
Brugsplæne delområde 2	8.767 m ²		
Vanding med 30 mm	8.767 m ²		
Gødskning efter gødningsplan inkl. gødningsanalyse	8.767 m ²		
Vertikalskæring	8.767 m ²		
Topdressing	8.767 m ²		
Eftersåning	500 m ²		
Sportsplæne	8.646 m ²		
Vanding med 30 mm	8.646 m ²		
Gødskning efter gødningsplan inkl. gødningsanalyse	8.646 m ²		
Vertikalskæring	8.646 m ²		
Topdressing	8.646 m ²		
Eftersåning	500 m ²		
Bunddækkende buske			
Størrelsesbeskæring og fjernelse af grene	3.356 m ²		
Fritrumsbeskæring og fjernelse af grene	532 lbm		
Hegn			
Fældning og fjernelse af træer Ø 40	5 stk.		
Fritvoksende træer			
Beskæring for gennemgående stamme og fjernelse af grene	63 stk.		
Fritrumsbeskæring og fjernelse af grene	45 stk.		
Fældning og fjernelse af træer Ø 40	3 stk.		
Faste belægninger	4.551 m ²		
Løse belægninger delområde 1 – stenmelsbane	7.108 m ²		
Overslæbning	7.108 m ²		
Udlægning af top lag	7.108 m ²		
Løse belægninger delområde 2 – grusstier	1.387 m ²		
Udlægning af top lag	400 m ²		
Terrænudstyr			
Parklamper	6 stk.		
Trådhegn 3 meter højt	1.311 lbm		
Legeudstyr			
Sandkasse	1 stk.		
Spilophøns	3 stk.		
Renholdelse af bevoksning	75.909 m ²		
Renholdelse af belægning	13.046 m ²		
Renholdelse af udstyr	11 stk.		
Serviceopgaver			
Tømning af sandfang og dræn	1 stk.		
Samlet udbudssum ekskl. moms			

Lokal standard

100

Brugsplæne 1

Gødningsanalyse

Brugsplæne 1 skal klippes med et redskab, som skærer græsset skarpt over.

Analysen skal bygge på udtag af 10 repræsentative jordprøver. Analysen skal foretages på et statsanerkendt laboratorium, og den skal indeholde følgende målinger og anviser gødningsplan for at nå de angivne måltal:

- Reaktiosntal (Rt) 6,0 - 6,8
- Fosfortal (Pt) 3,5 - 5,0
- Kaliumtal (Ft) 12 - 15
- Magnesiumtal (Mgt) 6 - 10
- Kobbortal (Cut) 3 - 5
- Mangantal (Mnt) 3 - 5

Gødskning efter gødningsplan

På baggrund af den foranstående gødningsanalyse udføres gødskning.

Brugsplæne 2

Vanding med 30 mm

Brugsplæne 2 skal klippes med et redskab, som skærer græsset skarpt over.

Der vandes med 30 l vand pr. m² pr. gang. Der vandes i tidsrummet 22.00 - 6.00. Bygherren stiller vand til rådighed, som kan tappes fra 3/4 tommer hane på omklædningsrummets vestgavl.

Gødningsanalyse

Analysen skal bygge på udtag af 10 repræsentative jordprøver. Analysen skal foretages på et statsanerkendt laboratorium, og den skal indeholde følgende målinger og anviser gødningsplan for at nå de angivne måltal:

- Reaktiosntal (Rt) 6,0 - 6,8
- Fosfortal (Pt) 3,5 - 5,0
- Kaliumtal (Ft) 12 - 15
- Magnesiumtal (Mgt) 6 - 10
- Kobbortal (Cut) 3 - 5
- Mangantal (Mnt) 3 - 5

Gødskning efter gødningsplan

På baggrund af den foranstående gødningsanalyse udføres gødskning.

Vertikalskæring

Maskinen skal være indstillet, så knivene lige stryger jordoverfladen. Afstanden mellem knivene må højst være 3,5 cm. Vertikalskæring må kun udføres i våd jord i perioderne 1. maj - 20. juni samt 1. august - 20. september. Filtlag, der løsnes ved vertikalskæringen, opsamles og bortkøres.

Topdressing

Der topdresses med 10 m³ muldblandet topdressing pr. ha. Topdressingsmaterialet skal overholde følgende teksturanalyse, som fremlægges inden udlægning:

Humus	Ler	Silt	Finsand	Grovsand	Fingrus
	< 0,002	0,002-0,02	0,02-0,2	0,2-2,0	2,0-6,0
1,5 - 3,5 %	2-3 %	0-4 %	5-20 %	65-88 %	< 3 %

Eftersåning

Eftersåning foretages med S-godkendt renoveringsblanding bestående af 75 % alm. rajgræs og 25 % rødsvingel. Der beregnes 1,0 kg frø pr. 100 m². Såning skal foretages jævnt med maskine, og frøet skal placeres i ca. 1 cm dybe riller.

Sportsplæne

Sportsplæne skal klippes med et redskab, som skærer græsset skarpt over.

Vanding med 30 mm

Der vandes med 30 l vand pr. m² pr. gang. Der vandes i tidsrummet 22.00 - 6.00. Bygherren stiller vand til rådighed, som kan tappes fra 3/4 tommer hane på omklædningsrummet vestgavl.

Gødningsanalyse

Analysen skal bygge på udtag af 10 repræsentative jordprøver. Analysen skal foretages på et statsanerkendt laboratorium, og den skal indeholde følgende målinger og anviser gødningsplan for at nå de angivne måltal:

- Reaktiosntal (Rt) 6,0 - 6,8
- Fosfortal (Pt) 3,5 - 5,0
- Kaliumtal (Ft) 12 - 15
- Magnesiumtal (Mgt) 6 - 10
- Kobbortal (Cut) 3 - 5
- Mangantal (Mnt) 3 - 5

*Gødskning efter
gødningsplan*

På baggrund af den foranstående gødningsanalyse udføres gødskning.

Vertikalskæring

Maskinen skal være indstillet, så knivene lige stryger jordoverfladen. Afstanden mellem knivene må højst være 3,5 cm. Vertikalskæring må kun udføres i våd jord i perioderne 1. maj - 20. juni samt 1. august - 20. september. Filtlag, der løsnes ved vertikalskæringen, opsamles og bortkøres.

Topdressing

Der topdresses med 10 m³ muldblandet topdressing pr. ha. Topdressingsmaterialet skal overholde følgende teksturanalyse som fremlægges inden udlægning:

Humus	Ler	Silt	Finsand	Grovsand	Fingrus
	< 0,002	0,002-0,02	0,02-0,2	0,2-2,0	2,0-6,0
1,5 - 3,5 %	2-3 %	0-4 %	5-20 %	65-88 %	< 3 %

Eftersåning

Eftersåning foretages med S-godkendt renoveringsblanding bestående af 75 % alm. rajgræs og 25 % rødsvingel. Der beregnes 1,0 kg frø pr. 100 m². Såning skal foretages jævnt med maskine, og frøet skal placeres i en ca. 1 cm dyb riller.

Bunddækkende buske

Størrelsesbeskæring. Se målsætning. Alt materiale fra beskæringen bortskaffes.

Fritrumsbeskæring

Se målsætning. Alt materiale fra beskæringen bortskaffes.

Hegn*Fældning af træer Ø 40*

Træer med en diameter op til 40 cm fældes ved basis. Under fældning skal der tages størst mulig hensyn til den øvrige beplantning. Stubben skal bestå af et enkelt snit, der maksimalt har en højde over terræn på en 1/4 af diameteren. Snittet skal ligge parallelt med terræn. Alt materiale fra fældningen bortskaffes.

Fritvoksende træer*Beskæring for
gennemgående stamme*

Beskæringen skal overholde standard for beskæring, beskrevet i Videnblad nr. 5.1-4 og 5.1-5 fra Forskningscentrets Park- og Landskabsserie. Alt materiale fra beskæringen bortskaffes.

Fritrumsbeskæring

Beskæringen skal overholde standard for beskæring, beskrevet i Videnblad nr. 5.1-4 og 5.1-5 fra Forskningscentrets Park- og Landskabsserie. Se endvidere målsætningen. Alt materiale fra beskæringen bortskaffes.

Fældning af træer Ø 40

Træer med en diameter op til 40 cm fældes ved basis. Under fældning skal der tages størst mulig hensyn til den øvrige beplantning. Stubben skal bestå af et enkelt snit, der maksimalt har en højde over terræn på 1/4 af diameteren. Snittet skal ligge parallelt med terræn. Alt materiale fra fældningen bortskaffes.

**Løse belægninger 1
– stenmelsbane***Overslæbning*

Overslæbning foretages med slæbenet to gang om ugen fra uge 14 til og med uge 46.

Udlægning af toplag

Stenmel bestående af knust stenmateriale i sortering op til 4 mm udlægges, så banen overholder udfaldskravet på grus-boldbaner i Normer for Anlægsgartnerarbejde, 1992.

Løse belægninger 2 – grusstier

Udlægning af toplag

Bakkegrus med et lerindhold på 15% udlægges efter anvisning af tilsynet så, stierne overholder udfaldskravet på grusveje og pladser i Normer for Anlægsgartnerarbejde, 1992.

Serviceopgaver

Tømning af sandfang

Drænsystemet vedligeholdes, ved at rensebrøndene renses 1 gang årligt, og hovedledningerne spules. Alt materiale fra tømning bortskaffes.

Kontrolplan

Element/måned	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
Brugsplæne 1				1					1			
Brugsplæne 2				1					1			
Sportsplæne				1	1	1		1	1	1		
Bunddækkende buske			1									
Hegn			1									
Fritvoksende træer			1									
Faste belægninger				1								
Løse belægning 1				1				1				
Løse belægning 2				1				1				
Terrænudstyr				1								
Legeudstyr				1				1				
Renholdelse af bevoksning	1			1			1			1		
Renholdelse af belægning	1			1			1			1		
Renholdelse af inventar	1			1			1			1		
Serviceopgaver				1								
Kontrol af antal elementer i alt pr. måned	3	0	3	12	1	1	3	4	3	4	0	0

Eksempel på kontrolskema

Marts måned

104

Pleje	Målemetode	Målinger										Acceptkriterie	Ja/Nej	Bemærkninger
Bunddækkende buske														
Størrelsesbeskæring af hensyn til bredde og højde	Måling med stadie og tommestok											9/10		
Fritrumsbeskæring af udhængende grene	Måling med stadie og tommestok											9/10		
Hegn														
Fældning af træer Ø 40	Visuel vurdering											5/5		
Fritvoksende træer														
Beskæring for gennemgående stamme	Visuel vurdering											9/10		
Fritrumsbeskæring af nedhængende grene	Måling med stadie og tommestok											9/10		
Fældning af træer Ø 40	Visuel vurdering											3/3		

Kvalitetsbeskrivelsen er udarbejdet af repræsentanter fra den grønne sektor for at fremme samspillet mellem offentlige og private virksomheder. Den er oplagt at anvende ved udlicitering af grønne driftsopgaver. Systemet kan også benyttes til intern driftsstyring af grønne områder i en virksomhed, uanset om denne er offentlig eller privat.

Kvalitetsbeskrivelsen er opdelt i; en vejledningsdel, selve kvalitetsbeskrivelsen og et eksempel på anvendelse af kvalitetsbeskrivelsen. I vejledningsdelen gives der en indføring i de strategiske overvejelser, som er nødvendige, hvis driften skal udliciteres. Opbygning og indhold i kvalitetsbeskrivelsen gennemgås, og i et selvstændigt kapitel præsenteres kontrolarbejdet. Herefter præsenteres de 55 elementer, som systemet består af. Endelig afsluttes kvalitetsbeskrivelsen med at vise et eksempel på anvendelsen af systemet.